

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

**FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ**

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

INSTITUT SPOLEČNÉHO ZDANĚNÍ MANŽELŮ INCOME SPLITTING BETWEEN SPOUSES

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

MONIKA ŠOUKALOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. Mgr. KAREL BRYCHTA, Ph.D.

BRNO 2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Šoukalová Monika

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Institut společného zdanění manželů

v anglickém jazyce:

Income Splitting Between Spouses

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Seznam odborné literatury:

AMBROŽ, J. Společné zdanění manželů. 2. vyd. Praha: KORŠACH, 2008. ISBN 978-80-86296-16-6.

DVOŘÁKOVÁ, L. a kol. Daně. 1. dopl. a přepr. vyd. Praha: Bilance, 2010. ISBN 80-86371-04-2.

KUBÁTOVÁ, K. a kol. Moderní průvodce daňovým systémem. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-7169-020-1.

LÁCHOVÁ, L. a A. VANČUROVÁ. Daňový systém ČR 2012. 11. aktualiz. vyd. Praha: VOX, 2012. ISBN 978-80-87480-05-2.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ze dne 20. listopadu 1992 ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ze dne 4. prosince 1963 ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2012/2013.

L.S.

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
Ředitel ústavu

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
Děkan fakulty

V Brně, dne 02.05.2013

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na institut společného zdanění manželů. První část obsahuje obecnou daňovou teorii, popisuje daňovou soustavu, daň z příjmů fyzických osob a institut společného zdanění manželů. Další část analyzuje a porovnává daňové zatížení manželů v České republice v letech 2007 a 2013 a analyzuje daňové zatížení manželů v dalších vybraných státech. V poslední části jsou uvedeny příklady výpočtů daňové povinnosti a prezentovány možnosti daňové optimalizace ve sledovaných letech.

Abstract

The bachelor's thesis focuses on income splitting between spouses. The first part contains the general tax theory where taxation system, personal income tax and income splitting between spouses are explained. Next part deals with the analysis and the comparison of the tax burden on married couples in the Czech Republic in 2007 and 2013 and deals with the analysis in other selected countries. The last part provides examples of calculation of tax liability and presents means of tax optimization in selected years.

Klíčová slova

daň, daňová povinnost, daň z příjmů fyzických osob, manželství, společné zdanění manželů, zdanitelný příjem

Keywords

tax, tax liability, personal income tax, marriage, income splitting between spouses, taxable income

Bibliografická citace

ŠOUKALOVÁ, M. *Institut společného zdanění manželů*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2013. 74 s. Vedoucí bakalářské práce
Ing. Mgr. Karel Brychta, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, a že jsem ve své práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 21. května 2012

.....

Monika Šoukalová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala Ing. Mgr. Karlu Brychtovi, Ph.D., vedoucímu mé bakalářské práce, za cenné připomínky a odborné rady, které mi při zpracování bakalářské práce poskytl.

Obsah

ÚVOD.....	10
CÍL.....	11
METODY A POSTUPY ZPRACOVÁNÍ.....	11
1 TEORETICKÁ ČÁST	12
1.1 Daňová soustava České republiky	12
1.1.1 Daň a její funkce	14
1.1.2 Vývoj v oblasti daní v České republice po roce 1989	15
1.2 Zdaňování příjmů fyzických osob.....	18
1.2.1 Poplatníci	18
1.2.2 Předmět daně a osvobození od daně	19
1.2.3 Stanovení výše daně.....	19
1.2.4 Základ daně a daňová ztráta.....	19
1.2.5 Sazba daně a slevy na dani.....	24
1.3 Společné zdanění manželů	25
1.3.1 Manželství.....	25
1.3.2 Podmínky a zákazy pro uplatnění SZM.....	26
1.3.3 Stanovení výše daně.....	27
1.3.4 Daňové přiznání a nedoplatek nebo přeplatek na dani	31
1.3.5 Zálohy	32
2 ANALYTICKÁ ČÁST	33
2.1 Optimalizace daňového zatížení manželů.....	33
2.1.1 Rok 2007	33
2.1.2 Rok 2013.....	34
2.1.3 Shrnutí komparace	37
2.2 Komparace s vybranými státy.....	37

2.2.1	Irsko	38
2.2.2	Spolková republika Německo	39
2.2.3	Spojené státy americké	40
2.3	Názory a hodnocení SZM odborníky a veřejností	42
2.4	Analýza SZM	43
2.4.1	Podmínky a výše příjmů	43
2.4.2	Zjištění daňové povinnosti	43
2.4.3	Daňové přiznání, zálohy na daň	44
3	PRAKTICKÁ ČÁST.....	45
3.1	Příklad 1	45
3.1.1	Manžel s nízkým příjmem	46
3.1.2	Manžel s průměrným příjmem.....	48
3.1.3	Manžel s vysokým příjmem.....	50
3.1.4	Manžel s velmi vysokým příjmem.....	52
3.1.5	Shrnutí Příkladu 1	53
3.2	Příklad 2	55
3.3	Příklad 3	58
3.4	Zhodnocení a doporučení.....	60
3.5	Návrhy daňové optimalizace	61
	ZÁVĚR.....	62
	LITERATURA	64
	SEZNAM TABULEK A OBRÁZKŮ	69
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	70
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

Úvod

*„Daně, i když ne v podobě, ve které je známe nyní, mají stejně dlouhou historii jako stát.”*¹ Vzhledem k takto dlouhé historii a také ke skutečnosti, že tvoří hlavní příjmovou složku státního rozpočtu České republiky, jak dokládá Příloha č. 1, se stávají nedílnou součástí života každého z nás. K našim životům patří také rodinné vztahy a s nimi související manželství. Tato bakalářská práce se tedy zabývá tím, zda manželský svazek byl a stále je výhodný právě z daňového hlediska.

Bakalářská práce nejdříve teoreticky vymezuje daňovou soustavu České republiky v roce 2013 a jednotlivé funkce daní. Dále je stručně rozebrán vývoj v daňové oblasti po roce 1989, kdy je vzhledem k tématu bakalářské práce sledován především vývoj daně z příjmů fyzických osob.

Součástí této bakalářské práce je také kapitola věnovaná samotnému společnému zdanění manželů, ve které jsou vysvětleny jednotlivé pojmy týkající se tohoto institutu a je zde popsáno zdaňování příjmů manželů nejen v České republice ale i v dalších vybraných státech.

Na teoretickou část navazuje část analytická, která se zabývá především optimalizací daňového zatížení manželů v letech 2007 a 2013. Rok 2007 je zvolen z důvodu, že se jednalo o poslední rok, kdy mohli manželé své příjmy zdanit společně, jelikož 1. ledna 2008 byla zavedena lineární sazba daně z příjmů fyzických osob a současně byl zrušen institut společného zdanění manželů.

Poslední částí bakalářské práce je praktická část, ve které je na modelových příkladech vyčísleno daňové zatížení manželů v porovnávaných letech a také ve čtyřech různých příjmových kategoriích poplatníků. Následně je provedeno zhodnocení a také jsou uvedeny návrhy pro optimalizaci daňového zatížení manželů v roce 2013.

¹ LÁCHOVÁ, L., VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 9.

Cíl

Hlavním cílem této bakalářské práce je porovnání daňové zátěže manželů v letech 2007 a 2013 na modelových příkladech a následné zhodnocení získaných výsledků.

Porovnáván je rok 2007, ve kterém mohli manželé využít institutu společného zdanění manželů naposledy, se současnou situací, kdy tento institut v České republice již neexistuje.

Dalším dílčím cílem je také komparace zdaňování příjmů manželů s dalšími vybranými státy.

Metody a postupy zpracování

První část bakalářské práce je teoretická, tudíž bylo nezbytné nasbírat co nejvíce informací a materiálů týkajících se především daně z příjmů fyzických osob a společného zdanění manželů.

V druhé části je využito především analýzy a také syntézy. Smyslem analýzy je rozčlenit zkoumaný objekt na jednotlivé části, následně oddělit podstatné a nutné vlastnosti těchto částí od nepodstatných a poznat jejich podstatu a zákonitosti. Naopak syntéza sjednocuje jednotlivé části, vlastnosti a vztahy, vydělené prostřednictvím analýzy v jeden celek. V bakalářské práci jsou analyzovány možnosti optimalizace daňového zatížení manželů před a po novele zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, která byla provedena zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Analyzováno je také daňové zatížení manželů ve vybraných státech. Následně jsou data získaná analyzováním aplikována na celek pomocí metody syntézy.²

V praktické části bakalářské práce je pro porovnání daňové zátěže manželů v letech 2007 a 2013 využito metody komparace, kdy je porovnání provedeno tak, aby bylo zjištěno, zda mezi nimi existují určité shody, případně jaké jsou mezi nimi rozdíly. Pro zvolení nejvýhodnější varianty a pro následné zhodnocení a doporučení je použita metoda indukce, kdy jsou usuzována obecná tvrzení na základě jednotlivých faktů a metoda dedukce, kdy jsou výroky odvozovány z jiných platných faktů.

Bakalářská práce vychází z legislativního stavu platného k 1. lednu 2013, pokud není uvedeno jinak.

² POKORNÝ, J. *Úspěšnost zaručena: Jak efektivně zpracovat a obhájit diplomovou práci*, s. 48-53.

1 Teoretická část

V první části bakalářské práce jsou vymezeny základní teoretické pojmy související s problematikou společného zdanění manželů. Nejdříve je popsána daňová soustava České republiky a následně pojmy týkající se manželství.

1.1 Daňová soustava České republiky

Současná daňová soustava v České republice platí od roku 1993 a vymezoval ji zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, který byl k 1. lednu 2004 zrušen. Daňovou soustavu České republiky tvoří daně přímé a nepřímé, což je zobrazeno na Obrázku 1 na následující straně.

Přímé daně

Daně přímé jsou adresné a jsou vyměřovány poplatníkovi s ohledem na jeho majetkovou a důchodovou situaci. Pro svoji adresnost jsou velmi sledované a často využívané jako nástroj regulace. Dopady přímých daní na poplatníka uvádí Láchová a Vančurová: „*Mívají negativní účinky na nabídku práce (bude-li poplatníkovi část pracovního důchodu formou daně odebrána, nebude ochoten více pracovat a raději jinak využije svůj čas) a úspory (poplatník dá raději přednost spotřebě, jelikož zdanění úspor sníží z nich plynoucí užitek).*“³

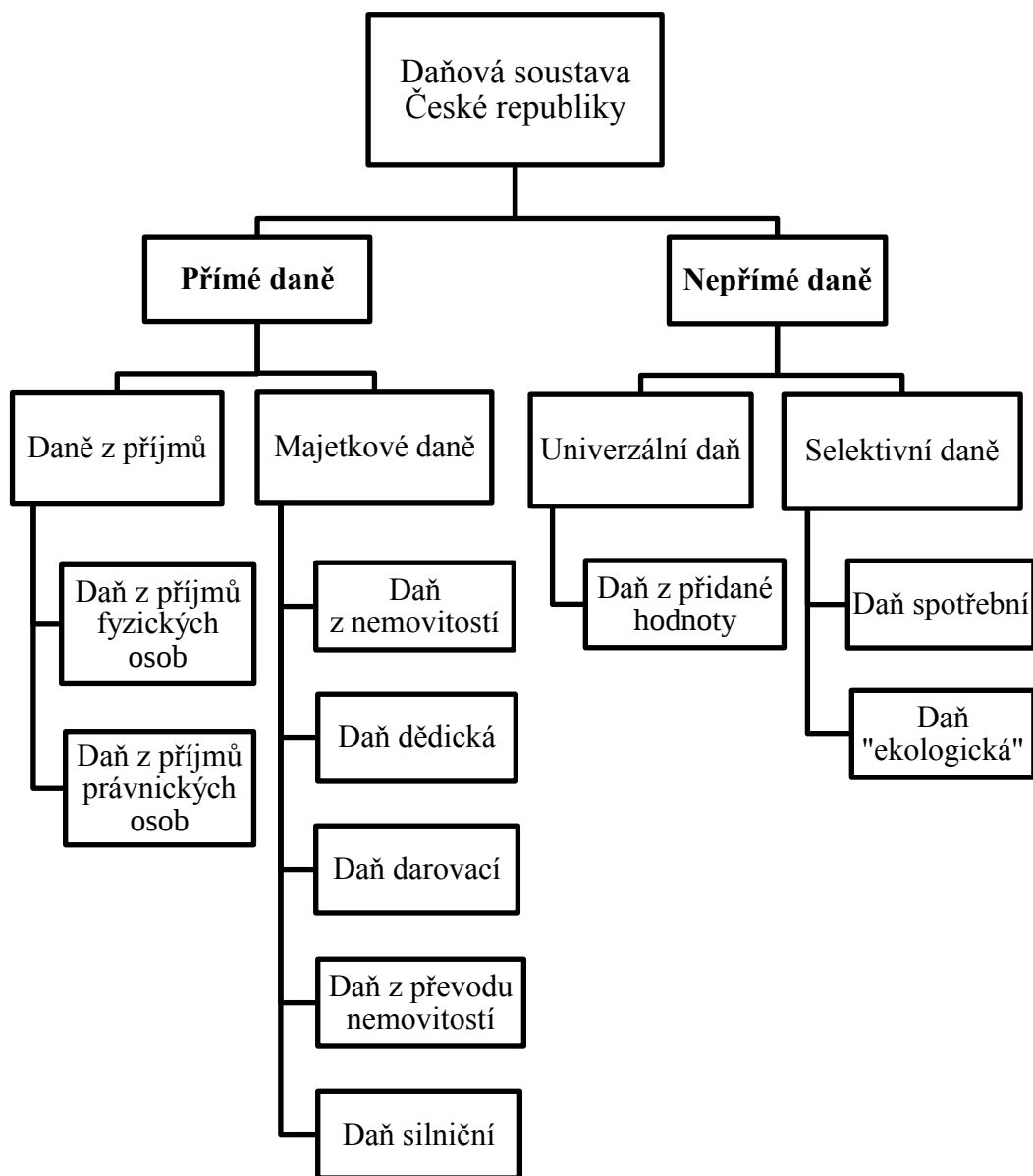
Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou obvykle definovány jako daně uvalené na statky a služby, a tedy pouze „nepřímo“ na konkrétní jednotlivce.⁴ Poplatník nepřímé daně sám neplatí, přestože dopadají na jeho disponibilní prostředky. Tyto prostředky jsou však odváděny příslušnému veřejnému rozpočtu jiným subjektem.⁵

³ LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 52-53.

⁴ SAMUELSON, P., NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*, s. 786.

⁵ DVOŘÁKOVÁ, L. a kol. *Daně*, s. 20.

Obrázek 1: Soustava daní v ČR

(Vlastní zpracování s využitím *BusinessInfo.cz* [online], 2013 [cit. 2013-02-07].)

1.1.1 Daň a její funkce

Daň je povinná, nenávratná, neekvivalentní, neúčelová a zpravidla se opakující platba do veřejného rozpočtu (výjimečně do mimorozpočtového fondu). Jde o břemeno, které stát uvaluje na své poplatníky.⁶

Daně plní řadu funkcí a těmi nejdůležitějšími jsou následující funkce:

- fiskální,
- alokační,
- stimulační,
- redistribuční,
- stabilizační.⁷

Fiskální funkce

Fiskální funkce je schopnost naplnit veřejný rozpočet. Jde o primární funkci daní, která musí být vždy zachována, nelze ji považovat jako dostatečné odůvodnění pro jakoukoli daňovou změnu. Při daňových změnách se musí vzít v úvahu také ostatní funkce daní, jinak by změna mohla mít negativní mikroekonomické i makroekonomické důsledky.⁸

Alokační funkce

Alokační funkce je tradiční a také nejstarší funkcí daní, která vyplývá z faktu, že na určitých trzích efektivnost tržních mechanismů selhává a neodpovídá představě státu o optimálním rozvoji společnosti. Finanční prostředky získané výběrem daní jsou tedy státem, resp. orgány územní samosprávy, alokovány do soustavy veřejných rozpočtů.⁹

⁶ LAJTKEPOVÁ, E. *Veřejné finance*, s. 53.

⁷ LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 11.

⁸ Tamtéž, s. 11-13.

⁹ KUBÁTOVÁ, K. a kol. *Moderní průvodce daňovým systémem*, s. 44.

Stimulační funkce

Většina subjektů vnímá daň jako újmu, a proto se snaží chovat tak, aby měla svou daňovou povinnost co nejnižší. Stát tedy využívá stimulační funkce a poskytuje subjektům různé formy daňových úspor nebo je naopak vystaví vyššímu zdanění, např. pokud je jejich chování nezodpovědné.¹⁰

Redistribuční funkce

Jelikož trh zpravidla sám vede k diferenciaci důchodů a bohatství, což může být příčinou sociálních otřesů ve společnosti a ekonomických ztrát, stát prostřednictvím daní a daňových sazeb usiluje o spravedlivé rozdělení důchodů nepřímo. Ke zmírnění nerovností mezi jednotlivými ekonomickými subjekty se využívají např. progresivní daně.¹¹

Stabilizační funkce

Stabilizační funkce slouží ke zmírnění výkyvů ekonomického cyklu, kdy jsou ke stabilizaci ekonomiky využívány jako automatický vestavěný stabilizátor progresivní daně.¹²

1.1.2 Vývoj v oblasti daní v České republice po roce 1989

Tato kapitola se zabývá vývojem daní v České republice¹³ a vzhledem k tématu bakalářské práce se zaměřuje především na daň z příjmů fyzických osob (dále jen DPFO) a společné zdanění manželů (dále jen SZM).

¹⁰ LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 12.

¹¹ KUBÁTOVÁ, K. a kol. *Moderní průvodce daňovým systémem*, s. 48-49.

¹² LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 12-13.

¹³ Samostatná Česká republika vznikla 1. ledna 1993, ale pro lepší přehlednost je tento název používán v celé kapitole, tedy i před rokem 1993.

Transformace ekonomiky

Tržní transformace v České republice po roce 1989 vedla ve svém důsledku nejen k politické, ale i k celkové sociálně-ekonomické změně. Rozpad státního vlastnictví a přechod k soukromému podnikání vyvolaly zásadní změny celého daňového systému. V období let 1990-1992 byly daňové předpisy novelizovány, aby umožnily rozvoj podnikání. Proto byl novelizován zákon o důchodové dani, který upravoval daň důchodovou a daň z objemu mezd.¹⁴

Vznik daňové soustavy

Důležitým dnem pro daně v České republice se stal 1. leden 1993, kdy byla zavedena nová daňová soustava zákonem č. 212/1992 Sb. o soustavě daní. Touto zásadní změnou stát reagoval na nové tržní prostředí, kdy vycházel ze zkušeností hospodářsky vyspělých zemí, zejména zemí Evropské unie. Opětovně byly zavedeny přímé a nepřímé daně, kdy daně z příjmů fyzických a právnických osob upravoval a nadále upravuje zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů (dále jen ZDP). Dalším posunem k daňovému prostředí v evropských zemích bylo oddělení sociálního pojištění od daní z příjmů. Daň z příjmů fyzických osob byla nastavena tak, že její podíl v daňovém mixu byl pod průměrem nejen v Evropě ale i v OECD¹⁵, což dokládá Příloha č. 2, která ukazuje podíl příjmů z daně z příjmů fyzických osob na celkových daňových příjmech v zemích OECD v letech 1993-2011.

Česká republika členem Evropské unie

Velké daňové změny nastaly vstupem do Evropské unie 1. 5. 2004, které se však týkaly především nepřímých daní, a tak daň z příjmů fyzických osob zůstala neměnná až do roku 2005. V tomto roce a také v roce následujícím nastaly změny ve zdanění daně z příjmů fyzických osob, kdy šlo o přechod od sociálních standardních odpočtů ke slevám na dani z příjmů fyzických osob, zavedení daňového bonusu a změnu úrovně nominální sazby daně z příjmů fyzických osob. Nerealizovaným zůstal

¹⁴ LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 40.

¹⁵ VANČUROVÁ, A. Daňové reformy ČR. *Kdpcr.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-10-28].

v těchto letech záměr zavedení všeobecného maximálního vyměřovacího základu pojistného sociálního pojištění.¹⁶

Zavedení institutu společného zdanění manželů

Rok 2005 přinesl významnou daňovou novinku, která se stala způsobem, jak snížit daňové zatížení některých rodin. Touto novinkou byl § 13a ZDP, který umožňoval výpočet daně ze společného základu daně manželů. Zavedení tohoto institutu bylo motivováno především snahou podpořit mladé rodiny s dětmi.¹⁷

Novela ZDP

Od 1. ledna 2008 byl novelou ZDP provedenou zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, zaveden princip zdanění superhrubé mzdy a všeobecný maximální vyměřovací základ.¹⁸

Tímto dnem byla také zrušena progresivní sazba daně z příjmů fyzických osob a stanovena lineární sazba ve výši 15 % ze základu daně. Skupina obyvatel s vyššími příjmy si tedy výrazně polepšila a chudší části obyvatelstva, spadající původně do zdaňovacího pásma se sazbou daně 12 %, byla daňová zátěž o něco navýšena. Toto navýšení bylo kompenzováno zvýšenými slevami na dani na poplatníka. Novelou byla také zrušena minimální daň a společné zdanění manželů, které bylo naposledy možné uplatnit pro zdanění příjmů FO za rok 2007.¹⁹

¹⁶ VANČUROVÁ, A. Daňové reformy ČR. *Kdpcr.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-10-28].

¹⁷ VALOUCH, P. *Optimální zdanění fyzických osob – neplatíte víc, než musíte*, s. 100.

¹⁸ DOBEŠOVÁ, K. O změnách zákona o daních z příjmů v zákoně o stabilizaci veřejných rozpočtů, z pohledu zaměstnance a zaměstnavatele. *Práce a mzda*, s. 5-9.

¹⁹ Vývoj sazby daně z příjmů fyzických osob. *Ucetnikavarna.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-11-05].

1.2 Zdaňování příjmů fyzických osob

„Daň z příjmů fyzických osob patří bezesporu k nejsložitějším daním, se kterými se lze setkat“.²⁰ Tato daň je upravena v první části zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZDP).

Jedná se o daň univerzální, tudíž jí podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců nezávisle na druhu a tvoří jeden z důležitých příjmů státního rozpočtu České republiky²¹, což dokládá Příloha č. 1, která obsahuje pokladní plnění příjmů státního rozpočtu České republiky za leden-červen v letech 2011-2012.

Ke zdanění příjmů fyzických osob dochází buď prostřednictvím plátce daně, který daň vypočítá, srazí a obvykle také sám odvede nebo zdanění provádí přímo poplatník prostřednictvím svého daňového přiznání.²²

1.2.1 Poplatníci

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob podle § 2 odst. 1 ZDP jsou fyzické osoby. Poplatníci, kteří mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Poplatníky obvykle se zdržujícími na území České republiky jsou ti, kteří zde pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích. Tyto poplatníky podle § 2 odst. 2 ZDP označujeme jako **daňové rezidenty**.

Naopak **daňovými nerezidenty** nazýváme osoby, které nesplňují uvedené podmínky pro daňové rezidentství a tito poplatníci podrobí dani podle § 2 odst. 3 ZDP pouze příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

²⁰ Daň z příjmů. *BusinessInfo.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-12-01].

²¹ KUBÁTOVÁ, K. a kol. *Moderní průvodce daňovým systémem*, s. 192.

²² VALOUCH, P. *Optimální zdanění fyzických osob – neplaťte víc, než musíte*, s. 22.

1.2.2 Předmět daně a osvobození od daně

Předmětem daně z příjmů fyzických osob jsou podle § 3 odst. 1 ZDP:

- příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6 ZDP);
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7 ZDP);
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP);
- příjmy z pronájmu (§ 9 ZDP);
- ostatní příjmy (§ 10 ZDP).

Jestliže se jedná o příjem uvedený v § 3 odst. 4 ZDP, tak není předmětem daně z příjmů fyzických osob, ale může být předmětem jiné daně.

V následujícím § 4 ZDP se nachází příjmy, které jsou od daně osvobozeny, tím pádem nejsou podrobeny dani. Osvobození je zpravidla vázáno na tzv. časové testy, které jsou doplňujícími podmínkami ZDP a odvíjí se od data nabytí nebo užívání majetku. Tyto časové testy bývají výrazně delší, pokud byla věc vložena do obchodního majetku.²³

1.2.3 Stanovení výše daně

Při stanovování výše DPFO je důležité uvědomit si, kdo je poplatníkem, co je předmětem zdanění a zda není možné příjem osvobodit od daně. Tyto faktory je nutné znát, aby bylo možné určit, které příjmy patří do dílčích základů daně (dále jen DZD) a stanovit základ daně (dále jen ZD).

1.2.4 Základ daně a daňová ztráta

Základem daně je podle § 5 odst. 1 ZDP částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje kalendářní rok, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Jednotlivé příjmy se musí klasifikovat a přiřadit do jednoho z **dílčích daňových základů** podle jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 3 odst. 1 ZDP. Všechny dílčí daňové základy pak tvoří základ daně z příjmů fyzických osob.

²³ AMBROŽ, J. *Společné zdanění manželů*, s. 8.

Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně ani příjmy, ze kterých se daň vybírá zvláštní sazbou podle § 36 ZDP (až na stanovené výjimky – např. § 36 odst. 7 ZDP).

Pokud výdaje u dílčího základu daně z podnikání nebo z pronájmu přesáhnou příjmy, může být dle § 5 odst. 3 ZDP vykázána **daňová ztráta**. Zároveň zde ale platí omezení, že o tuto daňovou ztrátu nelze snížit DZD z příjmů ze zaměstnání.

Tabulka 1: Základ daně z příjmů fyzických osob

(Vlastní zpracování s využitím LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A., 2012, s. 156)

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= DZD ze závislé činnosti a funkčních požitků

Příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DZD z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
Příjmy z pronájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= DZD z pronájmu (nebo záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)

Příjmy z kapitálového majetku
= DZD z kapitálového majetku
Ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmů (podle druhu příjmů do výše daného druhu příjmů)
= DZD z ostatních příjmů

V předchozí Tabulce 1 je pět DZD rozděleno do tří samostatných skupin podle postavení, jaké zaujímají při tvorbě základu daně.

Z hlediska daňového výnosu je z dílčích základů daně nejdůležitějším DZD ze závislé činnosti a funkčních požitků, který tvoří nejvýznamnější příjmy domácností, jak dokládá Příloha č. 3, která obsahuje statistiku složení domácností a jejich příjmů za rok 2012. Z tohoto DZD nelze odečíst žádné výdaje, naopak se zvyšuje o sociální pojistné, které za zaměstnance hradí zaměstnavatel. „*Tento dílčí základ daně tedy neodpovídá základnímu pravidlu, že zdaňován má být jen disponibilní příjem.*“²⁴

Pro druhou skupinu z Tabulky 1, do které spadá DZD z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti a DZD z příjmů z pronájmu, platí nejvelkorysejší pravidla pro uznávání výdajů. Lze u nich uplatnit výdaje na jejich dosažení, zajištění a udržení a dovolena je také alternativa, že příjmy jsou nižší než výdaje, a tak může být rozdíl mezi příjmy a výdaji záporný. To neplatí pro poslední skupinu z Tabulky 1, kdy pro DZD z příjmů z kapitálového majetku je uplatnění výdajů zakázané a pro DZD z ostatních příjmů je uplatnění výdajů omezené, avšak ani jeden z těchto DZD nemůže nabývat záporných hodnot.²⁵

Při výpočtu ZD nejdříve sečteme jednotlivé dílčí základy daně bez DZD z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, jelikož základ daně z příjmů fyzických osob nesmí být nižší než DZD ze závislé činnosti a funkčních požitků. Pokud bude výsledkem záporná hodnota, vykáže ji poplatník ve svém daňovém přiznání a bude mu vyměřena daňová ztráta, kterou si bude moci odečíst podle § 34 ZDP nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřila.

Úprava základu daně

Při stanovování výše daně se nesmí zapomínat, že ZD není konečné číslo pro jeho výpočet. Mohou být totiž provedeny zákonné úpravy základu daně.

Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelnou část ZD tvoří položky, které jsou upraveny v § 15 ZDP. O tuto nezdanitelnou část si může každá fyzická osoba snížit svůj daňový základ. Jednotlivé

²⁴ LÁCHOVÁ, L. VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*, s. 156.

²⁵ Tamtéž, s. 157.

položky, podmínky pro jejich uplatnění a také odkazy na konkrétní odstavce ZDP jsou uvedeny v následující Tabulce 2a a Tabulce 2b.

Tabulka 2a: Nezdanitelná část základu daně pro rok 2013 dle § 15 ZDP (Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.)

Číslo odstavce	Položka	Podmínky
1	Poskytnuté dary	Po splnění podmínek lze odečíst hodnotu darů, pokud jejich úhrn přesáhne 2 % ze ZD nebo činí alespoň 1 000 Kč. Maximálně lze odečíst 10 % ze ZD. Darem na zdravotnické účely se rozumí odběr krve bezpříspěvkového dárce, jehož hodnota je stanovena na 2 000 Kč.
3 a 4	Úroky z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru	Úvěr musí být poskytnutý na financování bytových potřeb a v úhrnu částka zaplacených úroků ze všech úvěrů v téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč. V případě, že úroky nejsou placeny po celý rok, nesmí uplatňovaná částka překročit 1/12 uvedené maximální částky za každý měsíc placení úroků.
5	Příspěvek na penzijní připojištění	Od ZD lze ve zdaňovacím období odečíst úhrnnou částku zaplacených příspěvků na penzijní připojištění v maximální výši 12 000 Kč. Pokud se jedná o penzijní připojištění se státním příspěvkem, tak může poplatník úhrn zaplacených příspěvků snížit o 12 000 Kč.

Tabulka 2b: Nezdanitelná část základu daně pro rok 2013 dle § 15 ZDP (Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění p. p.)

Číslo odstavce	Položka	Podmínky
6	Pojistné na soukromé životní pojištění	Maximální částka zaplaceného pojistného, kterou může poplatník od ZD odečíst činí v úhrnu 12 000 Kč.
7	Členské příspěvky odborové organizaci	Pokud je poplatník členem odborové organizace, která obhájí hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců, může si od ZD odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6 ZDP (s výjimkou příjmů zdaněných srážkou). Částka však nesmí přesahovat 3 000 Kč.
8	Zkouška ověřující výsledky dalšího vzdělávání	Ze ZD lze odečíst nejvýše 10 000 Kč v případě, že úhrada za zkoušku nebyla uplatněna podnikající FO jako výdaj. Poplatník, který je osobou se zdravotním postižením, si může odečíst až 13 000 Kč a s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

Odčitatelné položky od základu daně

Odčitatelné položky nalezneme v § 34 ZDP a týkají se fyzických osob, které mají příjmy podle § 7 a § 9 ZDP.

Jako první odčitatelnou položku zákon uvádí daňovou ztrátu, která již byla objasněna v kapitole 1.2.4 (viz str. 19 a následující).

Další odčitatelnou položkou, která je uvedena ve čtvrtém odstavci, je 100 % výdajů (nákladů) vynaložených při realizaci projektů výzkumu a vývoje. Tyto výdaje musí být vynaloženy v daném zdaňovacím období, a pokud souvisejí s realizací projektů výzkumu a vědy pouze částečně, je možné od ZD odečíst pouze tuto část. Jestliže nelze odpočet podle tohoto odstavce uplatnit z důvodu vykázání daňové ztráty, příp. je-li

základ daně nižší než tento odpočet, lze odpočet nebo jeho zbývající část uplatnit podle § 34 odst. 6 ZDP v nejbližších třech zdaňovacích obdobích.

Poplatník si může odečíst také 50 % částky vypořádané v peněžní či nepeněžní formě oprávněným osobám v letech 1993-2005 jako jejich majetkový podíl, což vyplývá z § 34 odst. 9 ZDP.

1.2.5 Sazba daně a slevy na dani

Po zjištění výše upraveného základu daně můžeme již stanovit daň podle postupu uvedeného v § 16 ZDP. Upravený základ daně tedy zaokrouhlíme na celá sta Kč dolů a poté z něj vypočítáme daň, jejíž sazba činí 15 %.

Slevy na dani

Od vypočtené daňové povinnosti lze za zdaňovací období ještě odečíst následující slevy na dani upravené v § 35, § 35ba a § 35c ZDP:

- 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením a 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením.
- 24 840 Kč na poplatníka.
- 24 840 Kč na manželku (manžela), která nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období částku 68 000 Kč. Je-li manželka (manžel) držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se sleva na dvojnásobek.
- 2 520 Kč, pobírá-li poplatník invalidní důchod. Jestliže pobírá důchod pro invaliditu třetího stupně, sleva činí 5 040 Kč.
- 16 140 Kč, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P.
- 4 020 Kč, pokud se poplatník soustavně připravuje studiem na budoucí povolání, a to do dovršení věku 26 let. Jestliže studuje prezenčně v doktorském studijním programu, tak až do dovršení věku 28 let.
- 13 404 Kč na vyživované dítě žijící s poplatníkem v domácnosti. Jedná se o tzv. daňové zvýhodnění, které se v případě, že je vyšší než daňová povinnost, stává daňovým bonusem. Tento daňový bonus může být uplatněn, pokud je jeho výše v rozmezí od 100 Kč do 60 300 Kč.

Po odečtení uvedených slev na dani již poplatník zná svou vlastní daňovou povinnost, příp. daňový bonus.

1.3 Společné zdanění manželů

Institut společného zdanění manželů byl poprvé zaveden pro období roku 2005 a upravoval jej především § 13a ZDP. Tohoto daňového institutu mohlo být využíváno pouze ve třech zdaňovacích obdobích (konkrétně v letech 2005, 2006 a 2007), jelikož 1. ledna 2008 bylo společné zdanění manželů zrušeno.²⁶

V úvodu této kapitoly je také nutné zmínit, že přibližuje společné zdanění manželů, které vychází z legislativy platné a účinné k 31. prosinci 2007.

1.3.1 Manželství

Pojem manželství je upraven zákonem č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoR) v § 1, kdy manželstvím rozumíme „*trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem*“ a jeho hlavním účelem je založení rodiny a řádná výchova dětí.

Manželství se podle § 3 ZoR uzavírá svobodným a úplným souhlasným prohlášením muže a ženy o tom, že vstupují do manželství, přičemž se toto prohlášení činí veřejně a slavnostním způsobem v přítomnosti dvou svědků.

Snoubenci mohou podle § 4 ZoR uzavřít **občanský sňatek** nebo své prohlášení mohou učinit podle § 4a ZoR před příslušným orgánem církve, kdy se jedná o uzavření **církevního sňatku**.

Z § 6 odst. 1 ZoR je zřejmé, že před uzavřením manželství mají snoubenci vzájemně poznat své charakterové vlastnosti a zdravotní stav.

Společné jmění manželů

Společné jmění manželů (dále jen SJM) je upraveno v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ObčZ) a podle § 143 ObčZ jím rozumíme „*majetek nabytý oběma manžely nebo pouze některým z manželů za dobu trvání manželství*“. Výjimku tvoří věci sloužící osobní potřebě, věci vydané v rámci

²⁶ BĚHOUNEK, P. Společné zdanění manželů. *Účetnictví v praxi: Měsíčník plný informací pro účetní a daňovou praxi.*

předpisů o restituci majetku a také majetek získaný dědictvím nebo darem. SJM však netvoří pouze majetek, ale i závazky, které vznikly některému z manželů nebo manželům společně za trvání manželství. Také v případě závazků existují výjimky a to konkrétně závazky, které náleží jednomu z nich a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.

Se společným jměním manželů souvisí také práva a povinnosti, které vyplývají z § 145 ObčZ. Majetek tvořící SJM užívají a udržují manželé společně a také závazky, které tvoří SJM, plní oba manželé společně a nerozdílně.

Společné jmění manželů lze dle ZDP rozšířit nebo zúžit, což je přibliženo v následujícím odstavci.

Rozšíření a zúžení společného jmění manželů

Manželé mohou rozsah společného jmění podle § 143a ZDP rozšířit nebo zúžit smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu. Takto mohou manželé změnit i současný rozsah jejich společného jmění nebo pouze jednotlivé majetkové hodnoty či závazky. Smlouvu mohou uzavřít muž a žena také před samotným uzavřením manželství. Příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů však nejsou předmětem DPFO podle § 3 odst. 4 písm. c ZDP.

1.3.2 Podmínky a zákazy pro uplatnění SZM

Jelikož se tento daňový institut nazývá společné zdanění manželů, tak samozřejmě základní podmínkou pro využívání jeho výhod byl manželský svazek. SZM ale mohly využívat pouze ty manželské páry, které splnily podmínky uvedené v § 13a odst. 1 ZDP a to nejpozději do posledního dne zdaňovacího období, za které společné zdanění uplatňovaly. Podle tohoto paragrafu manželé museli být poplatníky DPFO a vyživovat alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti.

V případě, že byl alespoň jeden z manželů daňovým nerezidentem, mohli manželé podle § 13a odst. 3 ZDP uplatnit SZM pouze tehdy, jestliže úhrn jejich příjmů ze zdrojů na území České republiky činil nejméně 90 % všech jejich příjmů s výjimkou příjmů, které nebyly předmětem daně z příjmů nebo byly od daně osvobozeny.

Důležité je také zmínit § 13 odst. 4 ZDP, který upravoval případy, kdy institutu SZM využít nešlo. Podle tohoto odstavce nebylo možné SZM kombinovat s dalšími

variantami optimalizace daňové povinnosti, příp. čerpat jiných daňových výhod. Zákonodárce si uvědomoval daňové úspory, které SZM přinášelo, a tak jej nešlo kombinovat například s povinností stanovit minimální základ daně, s povinností podat daňové přiznání při prohlášení nebo zrušení konkursu, se systémem spolupracujících osob nebo se systémem výpočtu daně z příjmů dosažených za více zdaňovacích období.

1.3.3 Stanovení výše daně

Samotný princip společného zdanění manželů byl v zásadě jednoduchý, jelikož se podle § 13a odst. 2 ZDP společný základ daně (dále jen SZD) zjistil součtem dílčích daňových základů, které se rovným dílem rozdělily. Nejdříve se však pro stanovení společného základu daně musely vypočítat individuální dílčí daňové základy.

Dílčí základy daně

Oba manželé mohli v průběhu roku nezávisle na sobě dosahovat různých příjmů a chovat se tak, jako by SZM nevyužívali. Jednotlivé příjmy pak zařadili do konkrétního dílčího daňového základu podle obecných pravidel ZDP.

Od postupu výpočtu DPFO se SZM lišilo v situaci, kdy byly příjmy z pronájmu a ostatní příjmy dosahovány ze společného jmění manželů. V těchto případech si manželé zvolili, který z nich je uvedl do svého DZD.²⁷

Následující Tabulka 3 ukazuje, jakých hodnot mohlo být dosaženo u individuálních DZD. V případě kladné nebo nulové hodnoty je v tabulce uvedeno znaménko plus a pokud mohlo být dosaženo záporné hodnoty, tak je uvedeno znaménko minus.

²⁷ AMBROŽ, J. *Společné zdanění manželů*, s. 30-31.

Tabulka 3: Výše individuálních DZD

(Vlastní zpracování s využitím AMBROŽ, J., 2008, s. 31)

DZD	Manžel	Manželka
Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6 ZDP)	+	+
Příjmy z podnikání a jiné samost. výděl. činnosti (§ 7 ZDP)	+/-	+/-
Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)	+	+
Příjmy z pronájmu (§ 9 ZDP)	+/-	+/-
Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)	+	+
Celkem	$ZD_{\text{manžel}}$	$ZD_{\text{manželka}}$

Pokud některý z manželů dosáhl daňové ztráty v kategorii příjmů z podnikání nebo pronájmu, musel se tento DZD v rámci společného zdanění manželů upravit podle přílohy daňového přiznání na nulu. Jak je vidět v následující Tabulce 4, do společného základu manželů od každého z nich přecházela pouze kladná hodnota nebo nula. Pak již bylo možné zjistit společný základ daně sečtením $ZD_{\text{manžel}}$ a $ZD_{\text{manželka}}$ a po upravení SZD rozdělit na poloviny.

Tabulka 4: Součet individuálních DZD

(Vlastní zpracování s využitím AMBROŽ, J., 2008, s. 32)

Součet individuálních DDZ		
DZD	Manžel	Manželka
Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6 ZDP)	+	+
Příjmy z podnikání a jiné samost. výděl. činnosti (§ 7 ZDP)	+	+
Příjmy z kapitálového majetku (§ 8 ZDP)	+	+
Příjmy z pronájmu (§ 9 ZDP)	+	+
Ostatní příjmy (§ 10 ZDP)	+	+
Celkem	$ZD_{\text{manžel}}$	$ZD_{\text{manželka}}$

Nezdanitelné části daně

Kvůli úpravě SZD se musely nejdříve stanovit nezdanitelné části daně, které manželům snížily jejich společný základ daně a tím i výslednou daňovou povinnost. Tyto položky jsou uvedeny v § 15 ZDP, a tak již byly již popsány v předchozím textu bakalářské práce (viz str. 21 a následující) a platí zde stejné podmínky jako při stanovení nezdanitelné části daně u DPFO.

Každý z manželů sám postupoval podle zákonných podmínek pro nezdanitelné části daně a stanovil tak jednotlivé DZD. Jedinou nezdanitelnou částí daně, která byla společná pro oba manžely, byly zaplacené úroky z hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření. Z § 15 odst. 4 ZDP jednoznačně vyplývá, že úhrnná částka úroků ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti, nesměl překročit 300 000 Kč.

Po vyčíslení individuálních nezdanitelných částí daně manžela a manželky se tyto nezdanitelné části sečetly a získala se tak společná nezdanitelná část daně.

Po určení nezdanitelné části daně se stanovil společný základ daně pomocí jednoduchého vzorce: $ZD = (ZD) - NČ$. Tento výsledek se rozdělil rovným dílem a manželé tak získali informaci o výši svého ZD.

Odčitatelné položky

Co se týká odčitatelných položek, jsou stejně jako nezdanitelné části daně popsány v předchozím textu bakalářské práce (viz str. 21 a následující). Od postupu při výpočtu DPFO se lišily podmínky pouze u daňové ztráty.

Aby manžel zjistil, zda si může uplatnit daňovou ztrátu jako odčitatelnou položku, musel si nejdříve zodpovědět otázky podle Tabulky 5. Jelikož šlo o individuální úpravu každého z manželů, mohl si odečíst pouze částku, kterou v daném roce v DZD vykázal.²⁸

²⁸ AMBROŽ, J. *Společné zdanění manželů*, s. 38.

Tabulka 5: Uplatnění daňové ztráty při SZM v roce 2007
(Vlastní zpracování s využitím AMBROŽ, J., 2008, s. 37)

Společné zdanění manželů?			
Ne		Ano	
1999-2004	2005-2006	2005-2006	2007
Lze uplatnit daňová ztráta?			
ano	ano	ne	ne

Sazba daně a slevy na dani

Jak již bylo zmíněno, v roce 2007 se DPFO zdaňovala progresivně a platily sazby daně podle § 16 ZDP uvedené v následující Tabulce 6. Každý z manželů si podle výše ZD zvolil příslušnou sazbu daně a následně daň vypočítal.

Tabulka 6: Sazby daně z příjmů FO v roce 2007 (Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.)

Základ daně		Daň	Ze základu daně přesahujícího
Od	do		
0 Kč	121 200 Kč	12%	
121 200 Kč	218 400 Kč	14 544 Kč + 19 %	121 200 Kč
218 400 Kč	331 200 Kč	33 012 Kč + 25 %	218 400 Kč
331 200 Kč	a více Kč	61 212 Kč + 32 %	331 200 Kč

Slevy na dani

Od vypočtených daňových povinností dále manželé odečítali za zdaňovací období slevy na dani uvedené v § 35, § 35ba a § 35c ZDP, jejichž výše byly následující:

- 7 200 Kč na poplatníka;
- 4 200 Kč na vyživovanou manželku (manžela);
- 1 500 Kč pokud byl poplatník příjemcem částečného invalidního důchodu, v případě plného invalidního důchodu 3 000 Kč a pokud byl držitelem průkazu ZTP/P, sleva na dani činila 9 600 Kč;

- 2 400 Kč na studenta;
- 6 000 Kč na vyživované dítě.

Veškeré slevy se uplatňovaly podle obecných podmínek uvedených v kapitole 1.2.5 (viz str. 24 a následující), což znamená, že uplatnění slev na dani bylo individuální možností každého z manželů, jak si svou daňovou povinnost snížit.

Jako zvláštní se jeví v případě SZM sleva na manželku (manžela), která mohla být uplatněna, pokud neměla (neměl) vlastní příjmy přesahující 38 040 Kč za kalendářní rok. Do těchto příjmů se totiž nepočítají „fiktivní“ příjmy vzniklé převodem ZD od druhého z manželů.²⁹

1.3.4 Daňové přiznání a nedoplatek nebo přeplatek na dani

Z § 13 odst. 6 ZDP vyplývalo, že společné zdanění musel každý z manželů zvlášť uplatnit ve svém daňovém přiznání, které muselo být oběma podáno ve stejné lhůtě, kdy posledním možným termínem byl 31. březen 2008. Když manželé využili služeb daňového poradce, tak se jim termín prodloužil až do 30. června téhož roku.

To platilo i tehdy, pokud manželé podávali svá daňová přiznání na jiný finanční úřad vzhledem k odlišnému trvalému bydlišti. Povinností manželů bylo také přiložit ke svému daňovému přiznání kopii přiznání druhého z manželů včetně příloh.³⁰

Každému z manželů mohl vycházet buď nedoplatek nebo přeplatek na dani. Nedoplatek byl splatný v zákonné lhůtě pro podání daňového přiznání a při vzniku přeplatku na dani bylo nutné vyplnit žádost o vrácení přeplatku na dani na čtvrté straně formuláře daňového přiznání. Správce daně přeplatek vrátil do 30 dnů po uplynutí zákonného termínu pro podání daňového přiznání. Pokud jednomu z manželů vznikl přeplatek na dani a druhému nedoplatek, umožňoval zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků požádat správce daně o vrácení přeplatku s tím, že bude použit na úhradu nedoplatku na dani druhého z manželů.³¹

²⁹ AMBROŽ, J. *Společné zdanění manželů*, s. 14-39.

³⁰ PEKAŘ J. Společné zdanění manželů: letos naposledy. *Penize.cz* [online]. 2008 [cit. 2012-12-15].

³¹ Společné zdanění manželů. *Euro.cz* [online]. 2008 [cit. 2012-12-15].

1.3.5 Zálohy

Zálohy na DPFO platil každý z manželů zvlášť podle § 13a odst. 5 ZDP z tzv. známé daňové povinnosti, která byla osobní daňovou povinností každého z manželů. Ten z manželů, který před SZM neměl zdanitelné příjmy nebo dosahoval pouze nahodilých příjmů, zálohy nehradil. Pokud dosahovali příjmů oba manželé, měli platit zálohy ve výši zálohové povinnosti připadající na každého z nich, a proto bylo vhodné, aby bezplatně požádali o stanovení záloh jinak.

2 Analytická část

Druhá část bakalářské práce je zaměřena na analyzování institutu SZM, kdy je především provedena komparace optimalizace daňového zatížení manželů v současnosti a v roce 2007, ve kterém mohli manželé výhod tohoto institutu využít naposledy. Následně je také institut SZM porovnán v rámci vybraných zemí.

2.1 Optimalizace daňového zatížení manželů

Tato kapitola analyzuje a porovnává možnosti optimalizace daňového zatížení manželů v roce 2007 a v současnosti k 1. lednu 2013.

2.1.1 Rok 2007

V roce 2007 měli manželé více možností, jak optimalizovat svou daňovou povinnost. Mohli své příjmy a výdaje rozdělit na spolupracujícího manžela podle § 13 ZDP a nebo využít společné zdanění manželů upraveného v § 13a ZDP.

Daňová optimalizace formou spolupracující osoby bylo vhodné využívat zejména v domácnostech, ve kterých jeden z manželů podnikal a část hospodářských výsledků převáděl na svého partnera.³²

Tato kapitola se však zaměřuje na variantu SZM. Aby tento institut vedl k optimalizaci daňového zatížení obou manželů, měl by být uplatněn zejména v těchto případech:

- Manželé dosahovali značně rozdílných příjmů uvedených v § 3 odst. 1 ZDP.
- Jeden z manželů neměl své vlastní příjmy uvedené v § 3 odst. 1 ZDP.³³

Prostřednictvím SZM se převáděl ZD jednoho z manželů druhému, a tak byla příslušná část příjmů díky progresivnímu systému zdanění přesunuta do nižších daňových pásem. Ideální stav nastal v situaci, kdy se příjmy jednoho z manželů nacházely v nejvyšším daňovém pásmu, zatímco druhý manžel neevidoval žádný ZD. V tomto okamžiku bylo využito hlavní výhody SZM, kdy byla část příjmů přesunuta na druhého z manželů, což znamenalo zdanění nižší sazbou daně, než v případě zdanění

³² ZDRAŽIL, V. Společné zdanění manželů: jak ušetřit? *Finance.idnes.cz* [online]. 2008 [cit. 2012-12-15].

³³ MACHÁČEK, I. *Daně a právo v praxi*, 2005, č. 6.

příjmů pouze jedním z manželů. Tato výhoda vymizela, když výše příjmů manželů byla podobná nebo stejná.³⁴

Možnost optimalizovat daňovou povinnost představovaly také nezdánitelné části daně, odčitatelné položky od základu daně nebo slevy na dani.

Nezdánitelné části daně

Výhodou při využívání institutu SZM bylo, že nezdánitelné části základu daně mohl uplatnit i ten z manželů, který nevykazoval dostatečný ZD, pokud však splňoval podmínky stanovené pro jejich uplatnění. Bez tohoto institutu by si manžel nemohl pomocí nezdánitelné části daně snížit svou daňovou povinnost.³⁵

Slevy na dani

Také slevy na dani přinášely daňovou výhodu při využívání SZM, protože převedený ZD mohl znamenat vyšší daňovou povinnost, a tak mohl o tyto slevy snížit svůj ZD i manžel, který by je jinak uplatnit nemohl.

2.1.2 Rok 2013

V letošním roce ve srovnání s rokem 2007 zůstala manželům možnost optimalizace daňové povinnosti pomocí nezdánitelných částí daně, odčitatelných položek, slev na dani a také mohou manželé využívat výhod institutu spolupracujících osob.

Hlavní rozdíly mezi institutem SZM a spolupracujících osob jsou uvedeny v Tabulce 7a a Tabulce 7b.

³⁴ VALOUCH, P. *Optimální zdanění fyzických osob – neplaťte víc, než musíte*, s. 100.

³⁵ Tamtéž, s. 100.

Tabulka 7a: Rozdíl mezi institutem SZM v roce 2007 a spolupráce osob v roce 2013
(Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění p. p.)

	Společné zdanění manželů	Spolupráce osob
Osoby	Institutu mohli podle § 13a využívat pouze manželé.	Institutu mohou podle § 13 ZDP využívat manželé, ale také osoby žijící s poplatníkem v domácnosti - druh (družka), syn (dcera) a další osoby.
Prováděná činnost	Nezáleželo na tom, jakou činnost každý z manželů prováděl a zda byly činnosti propojeny.	Musí dojít k reálné spolupráci manželů.
Rozdělení příjmů a výdajů	Manželé mohli rozdělit veškeré své příjmy a výdaje dosažené podle § 6 až § 10 ZDP.	Mezi spolupracující osoby lze rozdělit pouze příjmy a výdaje dosažené v rámci podnikání dle § 7 odst. 1 písm. a) až c) ZDP a příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti dle § 7 odst. 2 ZDP.

Tabulka 7b: Rozdíl mezi institutem SZM v roce 2007 a spolupráce osob v roce 2013
(Vlastní zpracování s využitím zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
ve znění p. p.)

	Společné zdanění manželů	Spolupráce osob
Maximální možná výše rozdělených příjmů a výdajů	Nebyl stanoven limit.	Na spolupracující manželku může manžel podle § 13 ZDP převést maximálně 50 % příjmů a výdajů, přičemž maximální výše rozdílu převáděných příjmů a výdajů činí 540 000 Kč v případě spolupráce po celé zdaňovací období nebo 45 000 Kč za každý (i započatý) měsíc spolupráce.
Vyživované dítě	Manželé museli podle §13a odst. 1 ZDP vyživovat alespoň 1 dítě žijící s nimi v domácnosti.	Manželé nemusí mít dítě.
Sleva na manžela (manželku)	Jeden z manželů mohl využít slevy na manžela, jehož příjmy nedosahovaly výše stanovené v § 15 odst. 1 písm. b) ZDP	Nelze využít institutu spolupráce osob a zároveň slevy na manžela

2.1.3 Shrnutí komparace

V současnosti je pro manželské páry největším rozdílem při zdaňování jejich příjmů oproti zdaňování v roce 2007 to, že nemohou využívat k jejich optimalizaci společné zdanění manželů.

Částečně mohou své příjmy společně zdanit v rámci institutu spolupracující osoby. Tohoto institutu ale mohou využívat pouze manželé, kteří spolu reálně spolupracují, což znamená, že manželé, jejichž činnosti spolu nesouvisí, přicházejí o tuto možnost optimalizace daňového zatížení.

Všechny manželské páry v České republice mohou k daňové optimalizaci zvolit nezdanitelné části daně, odčitatelné položky a slevy na dani. Těchto možností mohou využít všichni daňoví poplatníci. Jediná sleva, která je určena pouze manželským párům je podle § 15 odst. 1 ZDP sleva na manžela (manželku) ve výši 24 840 Kč. Sleva se zvýší na dvojnásobek, pokud je manžel držitelem průkazu ZTP/P. Podmínkou pro uplatnění této slevy na dani je, že dosažené příjmy manžela za zdaňovací období nepřesahují částku 68 000 Kč.

V případě, že spolu manželé nespolečně spolupracují a ani jeden z nich nemá nižší příjmy než uvedené v § 15 odst. 1 ZDP, nemohou manželé v České republice čerpat žádných daňových výhod určených speciálně pro ně.

2.2 Komparace s vybranými státy

V České republice manželé své příjmy již společně zdaňovat nemohou, v jiných státech je ale institut SZM stále využíván a oblíbený. Jednotlivé státy přistupují k tomuto institutu jinak a mají svou specifickou úpravu, a tak tato kapitola popisuje společné zdaňování příjmů manželů ve vybraných státech, konkrétně v Irsku, Německu a Spojených státech amerických.

2.2.1 Irsko

V Irsku se společné zdanění netýká pouze manželů, tak jak tomu bylo v České republice, ale také registrovaných partnerů. Manželé nebo registrovaní partneři si mohou zvolit ze tří možností, jak jejich příjmy zdanit:

- zdanění příjmů jako svobodné osoby;
- samostatné zdanění příjmů;
- společné zdanění manželů.³⁶

V prvním variantě jsou příjmy manželů zdaněny stejným způsobem jako příjmy svobodných osob, a proto je tato varianta pro manžele v Irsku nejméně výhodná. V druhé variantě své příjmy manželé také zdaňují nezávisle na sobě, avšak některé daňové úlevy jsou mezi ně rozděleny rovným dílem. Jde především o slevu manželskou, slevu na invalidní dítě a slevu v případě, že je manžel slepý nebo starší věku 65 let. Pokud jeden z manželů slev nevyužije v plné výši, může těchto slev využít druhý z manželů.³⁷

Nejvíce využívaná a také daňově nejpríznivější bývá pro manžele obvykle třetí uvedená varianta, kterou je SZM. Aby jeho výhod mohli manželé využívat, musí ohlásit příslušnému finančnímu úřadu den uzavření manželství a jméno svého manžela. V roce uzavření manželství se pro daňové účely s manžely zachází tak, jako by byli svobodní. Institutu SZM mohou manželé využívat až v roce následujícím po roce, ve kterém manželství uzavřeli. Avšak v případě, že vypočítaná daň za oba manžele je vyšší, než by byla daň ze společného základu daně, může být tento rozdíl uplatněn jako náhrada. Tato náhrada se vypočítá na konci zdaňovacího období z příjmů vzniklých ode dne uzavření sňatku. Společně mohou manželé své příjmy zdanit do čtyř let po skončení období, kterého se SZM týká.³⁸

Daňové přiznání podává vždy pouze jeden z manželů. Pokud tedy dosahují příjmů oba manželé, musí se dohodnout, který z nich je bude danit.³⁹

³⁶ Taxation of married people and civil partners. *Citizens information.ie* [online]. 2012 [cit. 2012-12-27].

³⁷ Marriage, Civil Partnership & Tax. *McGibney.com* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16].

³⁸ Irish Tax and Customs. *Revenue.ie* [online]. 2011 [cit. 2012-12-27].

³⁹ Tamtéž.

Tabulka 8: Sazby daně z příjmů FO a výše daňových úlev v Irsku v roce 2012
(Vlastní zpracování s využitím *IrishLinks.co.uk* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16].)

	Základ daně do výše	Daň	Ze základu přesahujícího	Výše daň. úlev
Svobodný	32 800 eur	20 % ze ZD + 41 %	32 800 eur	1 650 eur
Manželský pár (1 příjem)	65 600 eur	20 % ze ZD + 41 %	65 600 eur	3 300 eur
Manželský pár (2 příjmy)	41 800 eur	20 % ze ZD + 41 %	41 800 eur	3 300 eur

2.2.2 Spolková republika Německo

Na rozdíl od manželských párů, které mohly využívat institutu SZM v České republice až po společné dohodě, manželé v Německu využívají tohoto institutu automaticky ze zákona. Jedinou podmínkou je, že manželé nesmí žít dlouhodobě odděleně. Pokud manželé se společným zdaněním nesouhlasí, musí své rozhodnutí písemně doložit příslušnému finančnímu úřadu.⁴⁰

Stejně jako v České republice, tak i v Německu se daní z příjmů fyzických osob zdaňují veškeré příjmy daňových rezidentů a u daňových nerezidentů pouze příjmy dosažené na území Německa. Daň za jednoho z manželů se stanoví z poloviny společného základu daně. To znamená, že jsou jejich příjmy sečteny, vyděleny dvěma a následně je zvolena příslušná sazba daně a daň vypočítána. Samotný výpočet daně je složitější než v České republice, jelikož jsou pro každou daňovou sazbu určeny výpočtové formule.⁴¹

Jednotlivé daňové sazby jsou uvedeny v následující Tabulce 9, u které je důležité vysvětlit, že sazba daně je ve druhém a třetím daňovém pásmu pohyblivá. Při základu daně nad 8 005 eur každé zvýšení o 1 000 eur znamená navýšení sazby daně o 1,88 %. Takto se sazba daně navyšuje až do základu daně ve výši 13 469 eur. Od této výše

⁴⁰ Germany tax rates. *TaxRates.cc* [online]. 2011 [cit. 2013-01-16].

⁴¹ *Tamtéž.*

daňového základu každé navýšení o 1 000 eur zvýší sazbu daně o 0,46 % až do základu daně 52 882 eur, kdy se použije 42% sazba daně.⁴²

Tabulka 9: Sazby daně z příjmů fyzických osob v Německu v roce 2012 (Vlastní zpracování s využitím GOLLA, P. Daně z příjmu v Česku a Německu. *FinExpert.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16].)

Sazba daně	Základ daně	
	Od	Do
0 %	0 eur	8 004 eur
14-24 %	8 005 eur	13 469 eur
24-42 %	13 470 eur	52 882 eur
42 %	52 883 eur	250 730 eur
45 %	250 731 eur	

2.2.3 Spojené státy americké

Přestože se v poslední době od institutu společného zdanění manželů spíše ustupuje, manželské páry ve Spojených státech amerických stále mohou své příjmy zdaňovat společně.⁴³

Internal Revenue Code (ICR) umožňuje SZM, v rámci něhož manželé uplatňují společně nejen veškeré své příjmy, ale také slevy na dani a odpočty. Rezidenti a občané USA jsou povinni zdanit veškeré příjmy bez ohledu na zdroj, ze kterého pocházejí. Zdanitelný příjem zahrnuje mzdy, platy, příjmy z podnikání a investiční příjmy, přičemž všechny druhy příjmů podléhají stejné daňové sazbě. Jedinou výjimku tvoří příjmy z kapitálového majetku, které podléhají speciální daňové sazbě.⁴⁴

⁴² GOLLA, P. Daně z příjmu v Česku a Německu. *FinExpert.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-16].

⁴³ MEIER, V., WREDE, M. Reducing the excess burden of subsidizing the stork: joint taxation, individual taxation, and family tax splitting. *Journal of Population Economics* [online]. 2013[cit. 2013-03-02]

⁴⁴ NERUDOVIÁ, D. Daňový systém USA - 2. část. *DanariOnline.cz* [online]. 2009 [cit. 2012-12-15].

Z Tabulky 6 je patrné, že základ daně z příjmů fyzických osob je ve Spojených státech amerických při stejné daňové sazbě dvojnásobný, pokud se manželský pár rozhodne tohoto institutu využívat.

Tabulka 10: Sazby daně z příjmů fyzických osob v USA v roce 2012 (Vlastní zpracování s využitím *TaxFoundation.org*. [online]. 2012 [cit. 2012-12-16].)

Daňová sazba	Základ daně (v USD)		Daňová sazba	Základ daně (v USD)	
	manželský pár			svobodný	
	od	do		od	do
10 %	0	17 400	10%	0	8 700
15 %	17 400	70 700	15%	8 700	35 350
25 %	70 700	142 700	25%	35 350	85 650
28 %	142 700	217 450	28%	85 650	178 650
33 %	217 450	388 350	33%	178 650	388 350
35 %	388 350	a více	35%	388 350	a více

Obdobně jak tomu bylo v České republice, když bylo umožněno SZM, také v USA si mohou manželé zvolit, zda využijí SZM nebo své příjmy zdaní odděleně. Sami musí zvážit, co pro ně bude z daňového hlediska vhodné.⁴⁵

Další shodou s právním stavem v ČR v roce 2007 je podmínka manželského svazku, který musí být uzavřen nejpozději poslední den zdaňovacího období, za které se SZM uplatňuje. Se SZM musí oba manželé souhlasit a podepsat daňové přiznání.⁴⁶

Většina odborníků se shoduje, že je SZM výhodnější než zdaňování příjmů samostatně. Při individuálním zdanění si manželé například nemohou snížit daň o určité daňové odpočty, které jsou povoleny jen při SZM.⁴⁷

Za určitých okolností však SZM výhody neposkytuje. Takovou okolností jsou například zdravotní výdaje, které mohou být z hrubého základu odečteny, pokud

⁴⁵ PEREZ, V. Married Filing Jointly. *Taxes.about.com* [online]. 2012 [cit. 2012-12-15].

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ BUSCHMAN VASEL, K. Married Filing Jointly, or Separate? *FoxBusiness.com* [online]. 2010 [cit. 2012-12-15].

překročí 7,5 % jeho výše. To znamená, že v případě zdanění příjmů manželů samostatně, je pravděpodobnější, že bude odečet umožněn.⁴⁸

2.3 Názory a hodnocení SZM odborníky a veřejností

Každý nově zavedený zákon, jeho změna a také všeobecně každá novinka většinou vyvolá mnoho různých názorů a hodnocení. Nebylo tomu jinak ani u společného zdanění manželů.

Po zavedení institutu SZM jej odborníci kritizovali především tak, že tvrdili, že je složitý a nepříliš spravedlivý.⁴⁹

Nesouhlas s českou úpravou SZM v roce 2006 vyjádřila Juříčková ve svém článku pro Mladou frontu: „*Možnost společné odpovědnosti manželů za výslednou daňovou povinnost je to, co v české úpravě společného zdanění výrazně chybí. Na místo toho musí manžel, který dosáhne využitím společného zdanění přeplatku na dani, žádat, aby byl tento přeplatek použit na úhradu nedoplatku druhého manžela. Kdyby u nás fungovala společná odpovědnost manželů za daňovou povinnost, například v podobě společných účtů manželů u finančních úřadů, bylo by toto započítávání automatické.*“⁵⁰

Dále také vyjádřila nespokojenost s podmínkou vyživování alespoň jednoho dítěte žijícím s manžely ve společné domácnosti: „*To vylučuje využití tohoto institutu mladými páry, které ještě děti nemají, nebo naopak staršími manžely, kteří již mají děti odrostlé. Ostatně už název – společné zdanění manželů – nasvědčuje tomu, že by mělo jít o možnost danou manželům, nikoliv rodičům. Absurdnost této podmínky v českém zákoně dokazuje i fakt, že v žádné jiné evropské úpravě není společné zdanění manželů vázáno na to, že manželé společně vychovávají nebo někdy vychovávali děti.*“⁵¹

Naopak z názoru Goly, který se dlouhodobě věnuje publikační činnosti se zaměřením na daně, vyplývá, že tuto podmínku částečně chápe: „*Manželské páry platí nižší daně, to je správně. Proč? Protože rozdíly v příjmech manželů jsou často z důvodů péče o rodinu. Manželé přizpůsobují pracovní vytížení tak, aby mohli skloubit kariéru*

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ JOHÁNEK, T. *Expertí navrhují snížit základ daně* [online]. 2006 [cit. 2013-01-18].

⁵⁰ JUŘÍČKOVÁ, R. Společné zdanění manželů není v Evropě samozřejmostí. *FinExpert.cz* [online]. 2006 [cit. 2013-01-18].

⁵¹ Tamtéž.

*i péči o děti. Jeden z partnerů tak chtě nechtě musí třeba pracovat na zkrácený úvazek.*⁵²

2.4 Analýza SZM

Na základě teoretických poznatků uvedených v kapitole 1.3 (viz str. 25 a následující) je provedena analýza institutu společného zdanění manželů.

2.4.1 Podmínky a výše příjmů

Je důležité uvědomit si, že výhod SZM nemohly využít všechny manželské páry, jelikož zde existovaly podmínky uvedené v kapitole 1.3.2 (viz str. 26 a následující). Za připomenutí stojí zásadní podmínka vyživovat alespoň jedno dítě žijícího s manžely v domácnosti, jelikož právě díky této podmínce mnoho manželů o výhody SZM přišlo.

Avšak ani po splnění všech podmínek nemuselo pro manžele SZM znamenat velké výhody a to zejména v případě, pokud jejich příjmy byly podobné nebo dokonce ve stejném daňovém pásmu. Jelikož hlavní myšlenkou SZM bylo přesunutí příjmů na manžela s nižšími příjmy tak, aby tyto vysoké příjmy byly zdaněny nižší sazbou daně, takže přesun v případě podobných příjmů neměl smysl.

Naopak další výhodu měli manželé, pokud jeden z nich nedosahoval žádných nebo nižších příjmů než příjmů uvedených v § 15 odst. 1 ZDP, protože si mohl druhý z nich navíc také z vypočtené daně odečíst slevu na manžela (manželku).

2.4.2 Zjištění daňové povinnosti

Samotný postup výpočtu daně u manželů využívajících tohoto institutu se od výpočtu daně osob nevyužívajících SZM v mnohém nelišil. Každý z manželů sčítal své DZD a následně svůj ZD upravil. Až po provedených úpravách se jejich ZD sečetly, rozdělily na polovinu a mohla být vypočítána daň. V průběhu výpočtu museli manželé dávat pozor pouze na majetek tvořící SJM, úhrnnou částku přijatých úvěrů a daňovou ztrátu, jak bylo uvedeno v kapitole 1.3.3 (viz str. 27 a následující). Výhodou bylo, že nezdanitelné části základu daně podle § 15 mohl uplatnit i ten z manželů, který neměl zdanitelné příjmy, jestliže jinak splňoval podmínky pro jejich uplatnění.

⁵² GOLLA, P. Když progresivní zdanění, tak společné zdanění manželů. *MzdovaPraxe.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-17].

Pokud jednomu z manželů vznikl přeplatek na dani a druhému nedoplatek, mohl být přeplatek použit na základě požádání správce daně na úhradu nedoplatku.

2.4.3 Daňové přiznání a zálohy na daň

Manželské páry uplatňující SZM musely svá daňová přiznání podat v téže lhůtě a oproti ostatním poplatníkům musely navíc ke svému daňovému přiznání přiložit kopii daňového přiznání včetně příloh druhého z manželů.

Také pro stanovení výše záloh platila stejná pravidla jako pro ostatní poplatníky, avšak při využívání SZM bylo výhodné v případě velkých záloh u jednoho z manželů a např. nulových záloh u druhého z manželů, zažádat o změnu ve výši stanovených záloh.

3 Praktická část

Praktická část této bakalářské práce se zaměřuje na výpočet a následné porovnání daňové zátěže manželů v letech 2007 a 2013.

Pro lepší srovnatelnost jsou výpočty uvedeny v tabulkách a není zohledněn vliv inflace na výši jejich příjmů. Veškeré údaje o modelových poplatnících jsou fiktivní.

3.1 Příklad 1

První modelová situace představuje manžele Šťastné, kteří žili celý rok ve společné domácnosti se svou dvoutou dcerou. Tento příklad je rozdělen do čtyř variant podle výše příjmů pana Šťastného, přičemž v každé variantě paní Šťastná nedosahovala žádných příjmů, jelikož byla na rodičovské dovolené.

Pan Šťastný dosahoval následujících příjmů:

- Nízké příjmy ve výši 8 000 Kč měsíčně. Tato výše měsíční mzdy byla stanovena podle minimální mzdy v ČR v roce 2013.⁵³
- Průměrné příjmy ve výši 24 500 Kč měsíčně. Tato částka byla zvolena podle průměrné měsíční mzdy v ČR za 3. čtvrtletí roku 2012, která činila 24 514 Kč.⁵⁴
- Vysoké příjmy ve výši 1,5 násobku průměrných příjmů, což znamená 36 750 Kč měsíčně.
- Velmi vysoké příjmy ve výši 100 000 Kč měsíčně.

Vzhledem k nulovým příjmům paní Šťastné si mohl pan Šťastný od daně odečíst slevu na manželku.

⁵³ Minimální mzda od 1. 1. 2013. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2013 [cit. 2012-03-02].

⁵⁴ Mzdy a náklady práce. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-02-02].

3.1.1 Manžel s nízkým příjmem

Příjmy ze zaměstnání pana Šťastného činily 8 000 Kč měsíčně, což znamená roční příjem ve výši 96 000 Kč.

Tabulka 11: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - nízké příjmy (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	96 000 Kč	-	96 000 Kč
Pojistné - zaměstnanec (12,5 %)	-	12 000 Kč	-	12 000 Kč
Společný základ daně	-	-	84 000 Kč	
Základ daně	-	84 000 Kč	42 000 Kč	42 000 Kč
Daň (12 %)	-	10 080 Kč	5 040 Kč	5 040 Kč
Sleva na poplatníka	-	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Sleva na manželku	-	4 200 Kč	-	4 200 Kč
Daň po slevách	-	0 Kč	0 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	6 000 Kč	-	6 000 Kč
Daňový bonus	-	6 000 Kč	-	6 000 Kč
Celkový daňový bonus	6 000 Kč		6 000 Kč	

Jak je patrné z Tabulky 11, pokud by manželé Šťastní nevyužili SZM, tak by v roce 2007 dosáhli daňového bonusu, jelikož si pan Šťastný kromě slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na dítě mohl uplatnit také slevu na manželku vzhledem k jejím nulovým příjmům.

Stejného daňového bonusu by dosáhli manželé Šťastní i v případě uplatnění SZM, protože příjmy pana Šťastného byly tak nízké, že se nacházely v nejnižším daňovém pásmu 12 %, a tak se v případě využití SZM žádná část jeho příjmů nemohla převést do ještě nižšího daňového pásma.

To znamená, že pokud jeden z manželů v roce 2007 neměl žádné příjmy a druhý z nich dosahoval velmi nízkých příjmů, nemělo smysl zdaňovat jejich příjmy společně, jelikož by nedosáhli žádné daňové úspory.

Tabulka 12: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2013 – nízké příjmy (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	96 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	-	32 640 Kč
Základ daně	-	128 640 Kč
Zaokrouhlený základ daně	-	128 600 Kč
Daň (15 %)	-	19 290 Kč
Sleva na poplatníka	-	24 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč
Daň po slevách	-	0 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě (nabývá formy daň. bonusu)	-	13 404 Kč
Celkový daňový bonus	13 404 Kč	

V roce 2013 by manželé Šťastní dosáhli celkového daňového bonusu ve výši 13 404 Kč.

3.1.2 Manžel s průměrným příjmem

Příjmy ze zaměstnání pana Šťastného činily 24 500 Kč měsíčně, což znamená roční příjem ve výši 294 000 Kč.

Tabulka 13: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - průměrné příjmy (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	294 000 Kč	-	294 000 Kč
Pojistné - zaměstnanec (12,5 %)	-	36 750 Kč	-	36 750 Kč
Společný základ daně	-	-	257 250 Kč	
Základ daně	-	257 250 Kč	128 625 Kč	128 625 Kč
Zaokrouhlený základ daně		257 200 Kč	128 600 Kč	128 600 Kč
Daň	-	42 712 Kč	15 950 Kč	15 950 Kč
Sleva na poplatníka	-	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Sleva na manželku	-	4 200 Kč	-	4 200 Kč
Daň po slevách	-	31 312 Kč	8 750 Kč	4 550 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	6 000 Kč	-	6 000 Kč
Daň. povinnost / daň. bonus	-	25 312 Kč	8 750 Kč	- 1 450 Kč
Celková daňová povinnost	25 312 Kč		7 300 Kč	

Daňová povinnost manželů Šťastných by při neuplatnění SZM dosahovala výše 25 312 Kč, zatímco při jeho uplatnění by se snížila na 7 300 Kč. Příjem pana Šťastného se totiž nacházel ve třetím daňovém pásmu a při společném zdanění příjmů by se přesunul do druhého daňového pásma, a tak by manželé Šťastní ušetřili na dani 18 012 Kč.

Tabulka 14: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2013 - průměrné příjmy
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	294 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	-	99 960 Kč
Základ daně	-	393 960 Kč
Zaokrouhlený základ daně	-	393 900 Kč
Daň (15 %)	-	59 085 Kč
Sleva na poplatníka	-	24 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč
Daň po slevách	-	9 405 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	13 404 Kč
Daňový bonus	-	3 999 Kč
Celkový daňový bonus manželů	3 999 Kč	

Manželé Šťastní by v roce 2013 dosáhli daňového bonusu ve výši 3 999 Kč.

3.1.3 Manžel s vysokým příjmem

Příjmy ze zaměstnání pana Šťastného činily 38 750 Kč měsíčně, což znamená roční příjem ve výši 441 000 Kč.

Tabulka 15: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - vysoké příjmy
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	441 000 Kč	-	441 000 Kč
Pojistné – zaměstnanec	-	55 125 Kč	-	55 125 Kč
Společný základ daně	-	-	385 875 Kč	
Základ daně	-	385 875 Kč	192 938 Kč	192 938 Kč
Zaokrouhlený základ daně		385 800 Kč	192 900 Kč	192 900 Kč
Daň	-	78 684 Kč	28 167 Kč	28 167 Kč
Sleva na poplatníka	-	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Sleva na manželku	-	4 200 Kč	-	4 200 Kč
Daň po slevách	-	67 284 Kč	20 967 Kč	16 767 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	6 000 Kč	-	6 000 Kč
Daňová povinnost	-	61 284 Kč	20 967 Kč	10 767 Kč
Celková daňová povinnost	61 284 Kč		31 734 Kč	

Pokud by manželé Šťastní využili SZM, tak by se jejich celková daňová povinnost snížila z 61 284 Kč na 31 734 Kč, což by pro ně bylo velice výhodné. Takto velká daňová úspora by byla způsobena tím, že příjmy pana Šťastného spadaly do nejvyššího daňového pásma, avšak při společném zdanění se přesunuly do druhého daňového pásma, což bylo o dvě daňová pásma níž. Úspora na dani by tak činila 29 550 Kč a to by pro manžele Šťastné znamenalo snížení jejich celkové daňové povinnosti téměř o polovinu.

Tabulka 16: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2013 - vysoké příjmy
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	441 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	-	149 940 Kč
Základ daně	-	590 940 Kč
Zaokrouhlený základ daně		590 900 Kč
Daň (15 %)	-	88 635 Kč
Sleva na poplatníka	-	24 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč
Daň po slevách	-	38 955 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	13 404 Kč
Daňová povinnost	-	25 551 Kč
Celková daňová povinnost	25 551 Kč	

Celková daňová povinnost manželů Šťastných by v roce 2013 činila 25 551 Kč.

3.1.4 Manžel s velmi vysokým příjmem

Příjmy ze zaměstnání pana Šťastného činily 100 000 Kč měsíčně, což znamená roční příjem ve výši 1 200 000 Kč.

Tabulka 17: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - velmi vysoké příjmy (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	1 200 000 Kč	-	1 200 000 Kč
Pojistné - zaměstnanec	-	150 000 Kč	-	150 000 Kč
Společný základ daně	-	-	1 050 000 Kč	
Základ daně	-	1 050 000 Kč	525 000 Kč	525 000 Kč
Daň	-	291 228 Kč	123 228 Kč	123 228 Kč
Sleva na poplatníka	-	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Sleva na manželku	-	4 200 Kč	-	4 200 Kč
Daň po slevách	-	279 828 Kč	116 028 Kč	11 828 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	6 000 Kč	-	6 000 Kč
Daňová povinnost	-	273 828 Kč	116 038 Kč	105 828 Kč
Celková daňová povinnost	273 828 Kč		221 856 Kč	

Daňová povinnost manželů Šťastných by se v případě využití SZM snížila o 51 972 Kč, což je výhodné, avšak daňová úspora již není procentuálně tak velká jako v případě vysokých příjmů pana Šťastného.

Pokud tedy dosahoval jeden z manželů v roce 2007 velmi vysokých příjmů, které se ani při rozdělení daňového základu nedostaly do nižšího daňového pásma, byl institut SZM stále výhodný, avšak ne tak jako v případě vysokých příjmů jednoho z manželů.

Tabulka 18: Výpočet daňové zátěže manželů Šťastných v roce 2013 - velmi vysoké příjmy (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	1 200 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	-	408 000 Kč
Základ daně	-	1 608 000 Kč
Daň (15 %)	-	241 200 Kč
Sleva na poplatníka	-	24 840 Kč
Sleva na manželku	-	24 840 Kč
Daň po slevách	-	191 520 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	-	13 404 Kč
Daňová povinnost	-	178 116 Kč
Celková daňová povinnost manželů	178 116 Kč	

V roce 2013 by celková daňová povinnost manželů Šťastných činila 178 116 Kč.

3.1.5 Shrnutí Příkladu 1

Tabulka 19: Celková daňová povinnost nebo daňový bonus manželů Šťastných s různou výší příjmů v letech 2007 a 2013 (Vlastní zpracování)

Příjem	2007		2013
	Bez SZM	SZM	
Nízký	- 6 000 Kč	- 6 000 Kč	- 13 404 Kč
Průměrný	25 312 Kč	7 300 Kč	- 3 999 Kč
Vysoký	61 284 Kč	31 734 Kč	25 551 Kč
Velmi vysoký	273 828 Kč	221 856 Kč	178 116 Kč

Z Tabulky 19 je patrné, že by manželé Šťastní vždy dosáhli nejvyšší daňové povinnosti a nejnižšího daňového bonusu tehdy, pokud by v roce 2007 nezdaňovali své příjmy společně v rámci institutu SZM. Naopak nejnižší daňové povinnosti nebo nejvyššího daňového bonusu by manželé dosáhli pokaždé v roce 2013.

To znamená, že zrušení progresivní sazby daně z příjmů fyzických osob a zavedení výrazně vyšších slev na dani v roce 2013 by bylo pro manžele Šťastné výhodné, a tak se rok 2013 stal z daňového hlediska nejvýhodnějším, přestože již institut SZM neexistuje.

V tomto příkladu je také dokázáno, že bylo v roce 2007 zbytečné využívat SZM, pokud příjmy paní Šťastné byly nulové a příjmy pana Šťastného spadaly do prvního daňového pásma. Daňová povinnost vypočítaná z takto nízkých příjmů se tak nedala přesunout do nižšího daňového pásma.

Pokud však příjmy pana Šťastného spadaly do druhého a vyššího daňového pásma, tak bylo pro manžele v roce 2007 výhodné zdaňovat své příjmy společně, jelikož tak manželé dosáhli úspory na dani.

Důležité je také zmínit následující Tabulku 20, ze které je patrné, jak by se měnila úspora na dani s narůstajícím příjmem pana Šťastného. V tabulce je vypočítáno, kolik by manželé Šťastní na dani uspořili v roce 2007 a 2013 oproti roku 2007, ve kterém by každý z nich zdanil své příjmy samostatně. Na první pohled se jeví, že se tato úspora vyjádřená v Kč s narůstajícím příjmem pana Šťastného zvyšovala, avšak při procentuálním vyjádření je tomu přesně naopak. S narůstajícím příjmem pana Šťastného by se tedy úspora na dani v případě manželů Šťastných procentuálně snižovala.

Tabulka 20: Úspora na dani z příjmů manželů Šťastných v letech 2007 a 2013 v porovnání se samostatným zdaněním každého z nich v roce 2007 (Vlastní zpracování)

Příjem	2007 - SZM		2013	
Nízký	0 Kč	0 %	7 404 Kč	123 %
Průměrný	18 012 Kč	71 %	29 311 Kč	116 %
Vysoký	29 550 Kč	48 %	35 733 Kč	58 %
Velmi vysoký	51 972 Kč	19 %	95 712 Kč	35 %

3.2 Příklad 2

Ve druhé modelové situaci manželé Nováčkoví společně vychovávali sedmiletého syna a tříletá dvojčata. Pan Nováček byl zaměstnaný a jeho roční hrubá mzda činila 132 000 Kč. V průběhu roku zaplatil na příspěvcích na životní pojištění částku 10 000 Kč a jedenkrát daroval krev.

Paní Nováčková pracovala ve svém květinářství, kdy roční příjmy z této podnikatelské činnosti činily 520 000 Kč a výdaje činily 270 000 Kč. Přijaté úroky z jejího podnikatelského účtu dosáhly výše 2 300 Kč.

Pro výpočet svého základu daně zvolila paní Nováčková paušální výdaje, jelikož byly vyšší než skutečné. Roční příjmy obou manželů přesahovaly zákonem stanovenou maximální výši příjmů pro uplatnění daňové slevy na manžela/manželku, a tak nemohla být tato sleva v porovnávaných letech uplatněna. Daňové zvýhodnění na děti si uplatňuje paní Nováčková.

Tabulka 21: Výpočet ZD manželů Nováčkových v roce 2007 (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	132 000 Kč
Pojistné - zaměstnanec (12,5 %)	-	16 500 Kč
DZD z § 6 ZDP – zaměstnání	-	115 500 Kč
Příjmy – podnikání	520 000 Kč	-
Výdaje – podnikání	312 000 Kč	-
DZD z § 7 – podnikání	208 000 Kč	-
DZD z § 8 ZDP - kapitál. majetek	2 300 Kč	-
Základ daně	210 300 Kč	115 500 Kč
§ 15 odst. 1 ZDP - darování krve	-	2 000 Kč
§ 15 odst. 6 ZDP - životní pojištění	-	10 000 Kč
Upravený základ daně	210 300 Kč	103 500 Kč

Tabulka 22: Výpočet daňové zátěže manželů Nováčkových v roce 2007
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Upravený základ daně	210 300 Kč	103 500 Kč	210 300 Kč	103 500 Kč
Společný základ daně	-	-	313 800 Kč	
Rozdělený základ daně	-	-	156 900 Kč	156 900 Kč
Daň	31 473 Kč	12 420 Kč	21 327 Kč	21 327 Kč
Sleva na poplatníka	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Daň po slevách	24 273 Kč	5 220 Kč	14 127 Kč	14 127 Kč
Daňové zvýhodnění na děti	18 000 Kč	-	18 000 Kč	-
Daň. povinnost / daň. bonus	6 273 Kč	5 220 Kč	- 3 873 Kč	14 127 Kč
Celková daňová povinnost	11 497 Kč		10 254 Kč	

Celková daňová povinnost manželů Nováčkových by v roce 2007 činila 11 497 Kč, pokud by zdanili své příjmy každý zvlášť. V případě, že by využili SZM, tak by se jejich daňová povinnost snížila na 10 254 Kč.

Pro manžele Nováčkovy by tedy bylo využití SZM výhodné a při využití tohoto institutu by dosáhli daňové optimalizace, avšak jejich daňová úspora by činila pouze 1 243 Kč.

Tabulka 23: Výpočet daňové zátěže manželů Nováčkových v roce 2013
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	-	132 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	-	44 880 Kč
DZD z § 6 ZDP – zaměstnání	-	176 880 Kč
Příjmy – podnikání	520 000 Kč	-
Výdaje – podnikání	312 000 Kč	-
DZD z § 7 – podnikání	208 000 Kč	-
DZD z § 8 ZDP - kapitál. majetek	2 300 Kč	-
Základ daně	210 300 Kč	176 880 Kč
§ 15 odst. 1 ZDP - darování krve	-	2 000 Kč
§ 15 odst. 6 ZDP - životní pojištění	-	10 000 Kč
Upravený základ daně	210 300 Kč	164 880 Kč
Zaokrouhlený základ daně	210 300 Kč	164 800 Kč
Daň (15 %)	31 545 Kč	24 720 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	6 705 Kč	0 Kč
Daňové zvýhodnění na děti	40 212 Kč	-
Daňový bonus	33 507 Kč	0 Kč
Celkový daňový bonus	33 507 Kč	

V roce 2013 by manželé Nováčkovi dosáhli daňového bonusu ve výši 33 507 Kč.

Shrnutí Příkladu 2

Nejvýhodnější situace z daňového hlediska by pro manžele Nováčkovy nastala v roce 2003, jelikož šlo o jedinou variantu, ve které by dosáhli daňového bonusu a nemuseli tak finančnímu úřadu odvádět daň.

Naopak nejméně výhodná situace by pro manžele nastala v roce 2007, pokud by manželé nevyužili institutu SZM, kdy by daňová povinnost činila 11 497 Kč.

3.3 Příklad 3

Ve třetí modelové situaci žili manželé Veselí v rodinném domě a společně vychovávali svého šestiletého syna. Oba manželé byli zaměstnaní, přičemž roční hrubá mzda pana Veselého činila 260 000 Kč a roční hrubá mzda paní Veselé činila 180 000 Kč. Kromě rodinného domu vlastnili i byt, který pronajímali. Příjmy z pronájmu po odečtení výdajů dosáhly výše 38 000 Kč. Tyto příjmy ve svém daňovém priznání uvedl pan Veselý. Oba manželé posílali příspěvky na životní pojištění, kdy roční příspěvky na životní pojištění pana Veselého činily 14 000 Kč a roční příspěvky paní Veselé činily 11 000 Kč.

Příjmy obou manželů přesahovaly zákonem stanovenou výši pro uplatnění slevy na manžela/manželku, a tak tuto slevu uplatnit nemohli. Mohli však uplatnit daňové zvýhodnění na dítě, o které si snížila svou daňovou povinnost paní Veselá.

Tabulka 24: Výpočet základu daně manželů Veselých v roce 2007 (Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	180 000 Kč	260 000 Kč
Pojistné - zaměstnanec (12,5 %)	22 500 Kč	32 500 Kč
DZD z § 6 ZDP – zaměstnání	157 500 Kč	227 500 Kč
DZD z § 9 ZDP – pronájem	-	38 000 Kč
Základ daně	157 500 Kč	265 500 Kč
§ 15 odst. 6 ZDP - životní pojištění	11 000 Kč	12 000 Kč
Upravený základ daně	146 500 Kč	253 500 Kč

Tabulka 25: Výpočet celkové daňové povinnosti manželů Veselých v roce 2007
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel	Společné zdanění manželů	
			Manželka	Manžel
Upravený základ daně	146 500 Kč	253 500 Kč	146 500 Kč	253 500 Kč
Společný základ daně	-	-	400 000 Kč	
Rozdělený základ daně	-	-	200 000 Kč	200 000 Kč
Daň	19 351 Kč	41 787 Kč	29 516 Kč	29 516 Kč
Sleva na poplatníka	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč	7 200 Kč
Daň po slevách	12 151 Kč	34 587 Kč	22 316 Kč	22 316 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	6 000 Kč	-	6 000 Kč	-
Daňová povinnost	6 151 Kč	34 587 Kč	16 316 Kč	16 316 Kč
Celková daňová povinnost	40 738 Kč		32 632 Kč	

Manželé Veselí by pro optimalizování své daňové povinnosti v roce 2007 měli využít institutu SZM. Vyšší příjmy pana Veselého by se přesunuly do nižšího daňového pásma, a tak by se jejich celková daňová povinnost snížila z 40 738 Kč na 32 632 Kč, což by znamenalo roční úsporu na dani ve výši 8 106 Kč.

Tabulka 26: Výpočet celkové daňové povinnosti manželů Veselých v roce 2013
(Vlastní zpracování)

	Manželka	Manžel
Roční hrubá mzda	180 000 Kč	260 000 Kč
Pojistné - zaměstnavatel (34 %)	61 200 Kč	88 400 Kč
DZD z § 6 ZDP – zaměstnání	241 200 Kč	348 400 Kč
DZD z § 9 ZDP – pronájem	-	38 000 Kč
Základ daně	241 200 Kč	386 400 Kč
§ 15 ods. 6 ZDP - životní pojištění	11 000 Kč	12 000 Kč
Upravený základ daně	230 200 Kč	374 400 Kč
Daň (15 %)	34 530 Kč	56 160 Kč
Sleva na poplatníka	24 840 Kč	24 840 Kč
Daň po slevách	9 690 Kč	31 320 Kč
Daňové zvýhodnění na dítě	13 404 Kč	-
Daňová povinnost / daňový bonus	- 3 714 Kč	31 320 Kč
Celková daňová povinnost	27 606 Kč	

Celková daňová povinnost manželů Veselých by v roce 2013 dosáhla výše 27 606 Kč.

Shrnutí Příkladu 3

V roce 2007 by manželé Veselí dosáhli nižší daňové povinnosti, pokud by využili SZM, jelikož příjmy manželů se nacházely v odlišných daňových pásmech. Jejich daňová úspora by tak činila téměř 20 %. Ještě nižší daňové povinnosti by však dosáhli v roce 2013, přestože v tomto roce institutu SZM nemůže být využito.

3.4 Zhodnocení a doporučení

Jak je dokázáno na vypočítaných modelových příkladech, společné zdanění manželů v České republice v roce 2007 bylo pro manžele výhodné, proto kdyby byla znovu zavedena progresivní daň, jeví se zavedení institutu SZM jako správná možnost, jak ušetřit manželům peníze v jejich rodinném rozpočtu.

Ke znovuzavedení se vyjádřil také Gola: „*Pokud by bylo opětovně zavedeno progresivní zdanění, tak by bylo vhodné opět uvést do praxe společné zdanění manželů.*“⁵⁵

S tímto názorem souhlasí i Česká strana sociálně demokratická, která má za cíl zavedení progresivní daně a současně SZM: „*Zavedení progresivního zdanění fyzických osob bude doplněno o společné zdanění manželů, které se osvědčilo jako nástroj rodinné politiky.*“⁵⁶

Se znovuzavedením SZM také souhlasilo 72 % dotazovaných občanů ČR, což vyplývá z výzkumu Sociologického ústavu AV ČR v listopadu 2012, jak dokládá Příloha č. 4, která graficky znázorňuje názory občanů ČR na opatření státu v rodinné politice.

V případě, že by byl v ČR institut SZM zaveden, měla by být nadále zachována podmínka alespoň 1 vyživovaného dítěte, aby se tak podpořily rodiny s dětmi.

V souvislosti se SZM se také jeví jako vhodné vytvoření společného daňového účtu pro manžele pro případ, že by jednomu z nich vznikl přeplatek na dani a druhému nedoplatek. Manželé by tak nemuseli v daňovém přiznání vyplňovat žádost o vrácení přeplatku a přeplatek by byl automaticky použit na úhradu nedoplatku na dani druhého z manželů.

Co se týká daňového přiznání, tak zjednodušením, jak pro manžele tak pro příslušné finanční úřady, se jeví vytvoření pouze jednoho formuláře, který by byl pro oba manžele společný. Vymizela by jim tak povinnost podat daňová přiznání ve stejné lhůtě. Pro dobrou přehlednost by formulář obsahoval části, které by se týkaly vždy pouze jednoho z manželů (např. výpočet jeho ZD) a následně část, kterou by vyplňovali společně.

SZM by také nemuselo být využíváno po dohodě manželů, ale automaticky ze zákona, naopak kdyby manželé SZM nechtěli využívat, měli by povinnost svůj nesouhlas vyjádřit u příslušného finančního úřadu.

⁵⁵ GOLA, P. Když progresivní zdanění, tak společné zdanění manželů. *MzdovaPraxe.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-17].

⁵⁶ HAVEL, J. MLÁDEK. Politika ČSSD proti hospodářské krizi. *Cssd.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-18].

3.5 Návrhy daňové optimalizace

Aby manželé v roce 2013 dosáhli co nejnižší daňové povinnosti, měli by využívat všech dostupných možností daňové optimalizace. V letošním roce mohou svou daňovou povinnost optimalizovat např. pomocí **nezdanitelných částí daně, odčitatelných položek a slev na dani**, přičemž tyto možnosti daňové optimalizace již byly konkretizovány v předchozím textu bakalářské práce (viz str. 22 a následující). Tyto možnosti se týkají veškerých poplatníků DPFO, avšak manželé si u některých z těchto možností daňové optimalizace mohou navíc zvolit, který z nich jich využije a snížit tak jejich celkovou daňovou povinnost ještě více. To se týká např. nezdanitelné části daně ve formě poskytnutých darů nebo úroků z úvěru ze stavebního spoření a z hypotečního úvěru a také daňového zvýhodnění na vyživované dítě.

Manželé by v případě odečítání těchto nezdanitelných částí daně a slevy na dani, u kterých si mohou zvolit, který z nich si je odečte, měli myslet na to, aby po jejich odečtení nebyla daňová povinnost jednoho z manželů nižší než roční výše daňové **slevy na poplatníka**, která činí 24 840 Kč. Manžel by si tak nemohl na dani odečíst celou slevu na poplatníka, čímž by se celková daňová povinnost manželů zbytečně zvýšila.

Manželské páry by také neměli zapomínat na to, že existuje **sleva na manžela (manželku)** a že si mohou zvolit, který z nich přizná zdanitelné příjmy dosažené v rámci SJM. Proto v případě, že jeden z manželů nedosahuje zdanitelných příjmů přesahujících 68 000 Kč, měl by příjmy dosažené v rámci SJM přiznat v rámci daňového přiznání tak, aby tyto zdanitelné příjmy nepřesahovaly částku 68 000 Kč a druhý z manželů si tak mohl slevu na manžela (manželku) odečíst.

Pokud manželé reálně spolupracují, mohou částečně své příjmy zdanit v rámci institutu **spolupracující osoby** a využít tak výhod tohoto institutu.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo porovnat daňovou zátěž manželů v letech 2007 a 2013, a tak byla nejdříve popsána teoretická východiska, ze kterých se dále vycházelo. Vzhledem k tématu bakalářské práce byla teoreticky vymezena daňová soustava ČR, ale především daň z příjmů fyzických osob a následně samotný institut společného zdanění manželů. Důležité je zmínit, že při vymezení institutu byly uvedeny podmínky a omezení, ze kterých plyne, že výhod institutu nemohly využívat veškeré manželské páry v České republice.

Po této teoretické části, byly analyzovány způsoby optimalizace daňové povinnosti manželů ve sledovaných letech. Provedena byla také komparace společného zdaňování manželů v České republice s dalšími vybranými státy, a to s Irskem, Spolkovou republikou Německo a Spojenými státy americkými.

Na základě teoretických a analytických poznatků byla zpracována praktická část, která obsahuje tři modelové příklady, ve kterých byla optimalizována daňová povinnost poplatníků s různou výší příjmů.

Výsledky provedeného srovnání dokazují, že společné zdanění manželů bylo pro manžele v roce 2007 výhodné a to především pokud jeden z nich nedosahoval žádných příjmů a nebo se výše jeho příjmů výrazně lišila od výše příjmů druhého z manželů.

Přestože si manželské páry v České republice mohly v roce 2007 díky institutu společného zdanění manželů výrazně snížit svou daňovou povinnost, tak z výsledků modelových příkladů je patrné, že by tato daňová povinnost byla vyšší ve srovnání s rokem 2013. To způsobuje zejména jednotná sazba daně z příjmů, která činí 15 % a také vyšší slevy na dani.

V roce 2013 tedy poplatníci nemusí uzavírat manželský svazek, nemusí splňovat podmínky, aby mohli své příjmy zdaňovat společně, a přesto mají v porovnání s rokem 2007 nižší daňovou povinnost.

Pokud by však byla znovu zavedena progresivní sazba daně, jeví se jako vhodné také opětovné zavedení institutu SZM, díky kterému by manželské páry ušetřily peníze ve svém rodinném rozpočtu.

Literatura

AMBROŽ, J. *Společné zdanění manželů*. Praha: KORŠACH, 2008. ISBN 978-80-86296-16-6.

BĚHOUNEK, P. Společné zdanění manželů. *Účetnictví v praxi: Měsíčník plný informací pro účetní a daňovou praxi*. Praha: Aspi, 2007, č. 3. ISSN 1211-7307. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1715v1691-spolecne - zdani-manzelu/?search_query=spole%C4%8Dn%C3%A9%20zdan%C4%9Bn%C3%AD%20man%C5%BEel%C5%AF&order_by=&order_dir=&type=&search_results_page=1](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d1715v1691-spolecne-zdani-manzelu/?search_query=spole%C4%8Dn%C3%A9%20zdan%C4%9Bn%C3%AD%20man%C5%BEel%C5%AF&order_by=&order_dir=&type=&search_results_page=1)

BUSCHMAN VASEL, K. Married Filing Jointly, or Separate? How to Decide. *FOXBusiness.com* [online]. Vydáno: 24. 2. 2010 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: <http://www.foxbusiness.com/personal-finance/2010/02/24/married-filing-jointly-separate-decide/>

Citizens Information. Taxation of married people and civil partners. *CitizensInformation.ie* [online]. Vydáno: 9. 3. 2012 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: http://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/income_tax/taxation_of_married_people.html

CzechTrade. Daň z příjmů. *BusinessInfo.cz* [online]. ©1997-2013 [cit. 2013-12-01]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dan-z-prijmu-3462.html>

CzechTrade. Daňový systém České republiky. *BusinessInfo.cz* [online]. ©1997-2013 [cit. 2013-02-07]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/danovy-system-ceske-republiky-3429.html>

Český statistický úřad. Mzdy a náklady práce. *Czso.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-02-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/prace_a_mzdy_prace

Český statistický úřad. Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů. *Czso.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-04-19].

Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/3005-12>

DOBEŠOVÁ, K. O změnách zákona o daních z příjmů v zákoně o stabilizaci veřejných rozpočtů, z pohledu zaměstnance a zaměstnavatele. *Práce a mzda*. 2007, č. 11, s. 5-35. ISSN 0032-6208.

DVOŘÁKOVÁ, L. a kol. *Daně*. 1. doplněné a přepracované vydání. Praha: Bilance, 2010. ISBN 80-86371-04-2.

GOLA, P. Daně z příjmu v Česku a Německu. *FinExpert.cz* [online]. Vydáno: 18. 10. 2012 [cit. 2013-01-16].

Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/dane-z-prijmu-v-cesku-a-nemecku>

GOLA, P. Když progresivní zdanění, tak společné zdanění manželů. *MzdovaPraxe.cz* [online]. Vydáno: 29. 5. 2012 [cit. 2013-01-17]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/blog/detail-prispevku/articleid-1036-kdyz-progresivni-zdaneni-tak-spolecne-zdaneni-manzelu/>

HAVEL, J. MLÁDEK, J. KAJNA, P. Politika ČSSD proti hospodářské krizi. *Cssd.cz* [online]. Vydáno 15. 3. 2012 [cit. 2013-01-18].

Dostupné z: http://www.cssd.cz/data/files/politika-hospodarska_sestava-1.pdf

IrishLinks. Income Tax Rates In Ireland. *IrishLinks.co.uk* [online]. 2012 [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.irishlinks.co.uk/income-tax-ireland.htm>

JOHÁNEK, T. Experti navrhnou snížit základ daně. *Euro.cz* [online]. Vydáno: 21. 8. 2006 [cit. 2013-01-18].

Dostupné z: <http://euro.e15.cz/profit/experti-navrhuj-snizit-zaklad-dane-881408>

JUŘÍČKOVÁ, R. Společné zdanění manželů není v Evropě samozřejmostí. *FinExpert.cz* [online]. Vydáno: 5. 4. 2006 [cit. 2013-01-18]. Dostupné z: <http://finexpert.e15.cz/spolecne-zdaneni-manzelu-v-evrope-neni-samozrejmosti>

KUBÁTOVÁ, K. a kol. *Moderní průvodce daňovým systémem*. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-7169-020-1.

LÁCHOVÁ, L., VANČUROVÁ, A. *Daňový systém ČR 2012*. 11. aktualizované vydání. Praha: VOX, a.s., 2012. ISBN 978-80-87480-05-2.

LAJTKEPOVÁ, E. *Veřejné finance*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7204-618-8.

MACHÁČEK, I. Optimalizace daně z příjmů: společné zdanění manželů nebo spolupráce osob? *Daně a právo v praxi* [online]. 2005, č. 6 [2012-12-02]. ISSN 1211-7293. Dostupné z: http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d1488v1464-optimalizace-dane-z-prijmu-spolecne-zdaneni-manzelu-nebo/?search_query=%24issue%3D1I6&order_by=&order_dir=&type=&search_results_page=2

MEIER, V., WREDE, M. Reducing the excess burden of subsidizing the stork: joint taxation, individual taxation, and family tax splitting. *Journal of Population Economics* [online]. 2013, vol. 26, no. 3, p. 1195-1207 [cit. 2013-03-02]. ISSN 1432-1475. Dostupné z: <http://link.springer.com/article/10.1007/s00148-011-0400-x/fulltext.html>

Ministerstvo financí ČR. Pokladní plnění státního rozpočtu ČR za leden až červen 2012. *Mfcr.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_71208.html?year=2012

Ministerstvo práce a sociálních věcí. Minimální mzda od 1. 1. 2013. *Mpsv.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-03-02]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/13833>

Mladá fronta a.s. Společné zdanění manželů. *Euro.cz* [online]. 2008 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/profit/spolecne-zdaneni-manzelu-879110>

NERUDOVÁ, D. Daňový systém USA - 2. část. *DanariOnline.cz* [online]. Vydáno: 15. 10. 2009 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: [http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d7000v9939-danovy-system-usa-2-cast/?search_query=\\$issue=1I80](http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d7000v9939-danovy-system-usa-2-cast/?search_query=$issue=1I80)

OECD. Statistics - Comparative tables. *OECD. StatExtracts* [online]. ©2012 [cit. 2012-12-01]. Dostupné z: <http://stats.oecd.org>

Office of the Revenue Commissioners. Taxation of married people and civil partners. *Revenue.ie* [online]. 2012 [cit. 2012-12-27]. Dostupné z: <http://www.revenue.ie/en/tax/it/leaflets/it2.html#section4>

PEKAŘ J. Společné zdanění manželů: letos naposledy. *Penize.cz* [online]. Vydáno: 13. 2. 2008 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/dane/41846-spolecne-zdaneni-manzelu-letos-naposledy>

PEREZ, V. Married Filing Jointly. *Taxes.about.com* [online]. 2012 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: <http://taxes.about.com/od/filingstatus/qt/marriedjointly.htm>

POKORNÝ J. *Úspěšnost zaručena: Jak efektivně zpracovat a obhájit diplomovou práci*. 1. vydání. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. ISBN 80-7204-348-X.

ŘÍHA, L., HŮRKOVÁ, D. *Průvodce daňovou správou před vstupem ČR do EU*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2001. ISBN 80-86345-17-7/MZV ČR.

SAMUELSON, P., NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1991. ISBN 80-205-0192-4.

Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Názory občanů na vybraná opatření v rodinné politice – listopad 2012. *Cvwm.soc.cas.cz* [online]. 2012 [cit. 2013-01-18]. Dostupné z: http://cvwm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a6931/f3/es121218.pdf

TaxFoundation. Selected Federal Rates, 2012. *TaxFoundation.org* [online]. 2012 [cit. 2012-12-16]. Dostupné z: <http://taxfoundation.org/article/selected-federal-rates-2012>

TaxRates.cc. Germany tax rates. *TaxRates.cc* [online]. ©2011 [cit. 2013-01-16]. Dostupné z: <http://www.taxrates.cc/html/germany-tax-rates.html>

Thomas McGibney & Company: Chartered Accountants. Marriage, Civil Partnership & Tax. *McGibney.com* [online]. ©2012 [cit. 2013-01-16].

Dostupné z: http://www.mcgibney.com/marriage_&_tax.htm

VALOUCH, P. *Optimální zdanění fyzických osob – neplaťte víc, než musíte*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. 143 s. ISBN 978-80-247-2540-6.

VANČUROVÁ, A. Daňové reformy ČR. *Kdpcr.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-10-28].

Dostupné z: <http://www.kdpcr.cz/Data/files/pdf/vancurova.pdf>

Wolters Kluwer ČR, a. s. Vývoj sazby daně z příjmů fyzických osob. *Účetní kavárna* [online]. ©2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://www.ucetnikavarna.cz/uzitecne-tabulky/vyvoj-sazby-dane-z-prijmu-fyzickych-osob/>

Zákon č. 49/1964 Sb., občanský zákoník ze dne 26. února 1964.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině ze dne 4. prosince 1963.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ze dne 5. května 1992.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.

ZDRAŽIL, V. Společné zdanění manželů: jak ušetřit? *Finance.idnes.cz* [online].

Vydáno: 29. 4. 2008 [cit. 2012-12-15]. Dostupné z: http://finance.idnes.cz/spolecne-zdaneni-manzelu-jak-usetrit-dwm-/spor.aspx?c=A050425_101355_fi_osobni_vra

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1: Základ daně z příjmů fyzických osob	20
Tabulka 2a: Nezdanitelná část základu daně pro rok 2013	22
Tabulka 2b: Nezdanitelná část základu daně pro rok 2013	23
Tabulka 3: Výše individuálních DZD.....	28
Tabulka 4: Součet individuálních DZD	28
Tabulka 5: Uplatnění daňové ztráty při SZM v roce 2007	30
Tabulka 6: Sazby daně z příjmů FO v roce 2007	30
Tabulka 7a: Rozdíl mezi institutem SZM v roce 2007 a spolupráce osob v roce 2013 .	35
Tabulka 7b: Rozdíl mezi institutem SZM v roce 2007 a spolupráce osob v roce 2013..	36
Tabulka 8: Sazby daně z příjmů FO a výše daňových úlev v Irsku v roce 2012.....	39
Tabulka 9: Sazby daně z příjmů fyzických osob v Německu v roce 2012.....	40
Tabulka 10: Sazby daně z příjmů fyzických osob v USA v roce 2012	41
Tabulka 11: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - nízké příjmy.....	46
Tabulka 12: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2013 – nízké příjmy	47
Tabulka 13: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2007 – prům. příjmy	48
Tabulka 14: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2013 – prům. příjmy	49
Tabulka 15: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - vysoké příjmy	50
Tabulka 16: Výpočet daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2013 - vysoké příjmy.....	51
Tabulka 17: Výp. daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2007 - velmi vys. příjmy	52
Tabulka 18: Výp. daň. zátěže manželů Šťastných v roce 2013 - velmi vys. příjmy	53
Tabulka 19: Celk. daň. povinnost/bonus manželů Šťastných v letech 2007 a 2013	53
Tabulka 20: Úspora na dani z příjmů manželů Šťastných v letech 2007 a 2013.....	54
Tabulka 21: Výpočet ZD manželů Nováčkových v roce 2007.....	55
Tabulka 22: Výpočet daňové zátěže manželů Nováčkových v roce 2007	56
Tabulka 23: Výpočet daňové zátěže manželů Nováčkových v roce 2013	57
Tabulka 24: Výpočet základu daně manželů Veselých v roce 2007	58
Tabulka 25: Výpočet celkové daňové povinnosti manželů Veselých v roce 2007	59
Tabulka 26: Výpočet celkové daňové povinnosti manželů Veselých v roce 2013	60
 Obrázek 1: Soustava daní v ČR	 13

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DZD	Dílčí základ daně
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruna česká
ObčZ	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
SZD	Společný základ daně
SZM	Společné zdanění manželů
ZD	Základ daně
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZoR	Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Seznam příloh

Příloha č. 1: Pokladní plnění příjmů státního rozpočtu ČR za leden-červen v letech 2011-2012	I
Příloha č. 2: Podíl příjmů z daně z příjmů fyzických osob na celkových daňových příjmech v zemích OECD v letech 1993-2011	II
Příloha č. 3: Statistika složení domácností a jejich příjmů za rok 2012 – průměry na osobu v Kč za měsíc	III
Příloha č. 4: Graf názorů na uplatňování či zavádění konkrétních opatření státu v rodinné politice v listopadu 2012	IV

**Příloha č. 1: Pokladní plnění příjmů státního rozpočtu ČR za leden-červen
v letech 2011-2012 (v mld. Kč)**

Příjmy státního rozpočtu	2011	2012				% plnění SR leden-červen 2011	Index skutečnost 2012/2011
	Skutečnost leden-červen	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách*)	Skutečnost leden-červen	% plnění		
	1	2	3	4	5=4:3		
Příjmy celkem	507,64	1 084,70	1 085,28	504,64	46,5	47,9	99,4
Daň. příjmy celkem	443,22	945,54	945,54	441,28	46,7	48,4	99,6
Daňové příjmy (bez pojistn. SZ)	262,60	561,52	561,52	255,70	45,5	48,3	97,4
v tom:							
- DPH	94,60	221,60	221,60	92,14	41,6	48,5	97,4
- spotřební daně	66,37	142,30	142,30	64,63	45,4	47,1	97,4
z toho odvod z el., ze slunečního záření	1,95	4,20	4,20	2,29	54,4	46,4	117,1
- DPPO	50,47	85,60	85,60	48,92	57,1	60,1	96,9
- DPFO	39,81	92,00	92,00	41,42	45,0	39,2	104,0
vybíraná srážkou	3,60	9,00	9,00	4,73	52,5	26,7	131,2
ze záv. činnosti	37,37	80,30	80,30	38,19	47,6	45,2	102,2
z přiznání	-1,16	2,70	2,70	-1,50	-55,7	-21,5	129,3
- správní poplatky	1,31	2,39	2,39	1,34	56,1	55,8	102,3
- majetkové daně	7,29	12,20	12,20	4,37	35,8	56,1	59,9
- clo ***)	0,85	X	x	x	x	70,7	x
- poplatky za ulož. odpadů **)	0,77	1,40	1,40	0,77	55,4	54,9	100,5
- ostatní daňové příjmy ****)	1,13	4,03	4,03	2,10	52,0	29,6	185,7
z toho: odvod za odnětí půdy ze zem. půd. fondu	0,00	1,70	1,70	0,08	5,0	0,0	x
odvody z loterií *****)	0,00	0,00	0,00	0,67	x	x	x
Pojistné SZ	180,62	384,01	384,01	185,58	48,3	48,4	102,7
z toho na důch.	160,55	341,35	341,35	164,96	48,3	48,4	102,7
Nedaň. a kapit. příjmy a přijaté dotace	64,41	139,16	139,74	63,36	45,3	45,0	98,4
*) rozpočet upravený k 31.3.2012 **) rozpočet i skutečnost za kapitolu OSFA ***) do roku 2011 byl národní podíl na clech součástí daňových příjmů *****) dopočet do celku *****) odvody z loterií podle zákona č. 202/1990 Sb., § 41b, odst. 1 (70 % výnosu pro SR) a § 41b, odst. 2, 3, 4 (20 % výnosu pro SR)							

Zdroj: Pokladní plnění státního rozpočtu ČR za leden až červen 2012.
Ministerstvo financí ČR [online]. 2012 [cit. 2013-01-10].

Příloha č. 2: Podíl příjmů z daně z příjmů fyzických osob na celkových daňových příjmech v zemích OECD v letech 1993-2011

Government	Total																			
Tax	1100 of individuals																			
Variable	Tax revenue by sector as percentage of total taxation																			
	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	
Country																				
Australia	41	40	40	41	41	44	44	37	41	40	40	40	40	37	37	38	37	39	..	
Austria	22	20	21	21	22	22	23	22	23	23	23	23	22	22	22	23	22	22	22	
Belgium	32	32	33	32	32	32	31	31	32	32	31	31	29	28	28	28	28	28	28	
Canada	38	37	37	37	38	38	37	37	37	35	34	35	35	36	37	37	35	35	36	
Czech Republic	9	11	13	13	13	13	12	13	13	13	13	13	12	12	12	12	11	10	11	
Denmark	53	54	54	53	53	52	51	52	53	54	53	51	49	50	52	52	55	51	51	
Estonia	..	..	23	22	22	23	24	22	22	21	21	21	18	18	19	19	16	16	16	
Finland	33	34	31	33	31	30	29	31	31	31	31	30	31	30	30	31	31	30	29	
France	11	12	11	12	12	17	17	18	18	17	17	17	18	18	17	17	17	17	17	
Germany	27	27	27	25	24	25	25	25	27	25	24	23	23	24	25	26	25	24	26	
Greece	9	11	12	9	13	15	16	15	14	14	14	14	15	15	15	15	16	14	..	
Hungary	16	16	16	17	17	17	18	19	20	20	19	18	18	18	18	19	19	17	14	
Iceland	30	31	31	32	33	34	33	35	38	39	38	37	35	34	34	36	38	37	37	
Ireland	32	31	31	31	31	31	30	30	30	27	27	28	27	28	28	28	28	27	..	
Israel	..	..	26	26	27	27	28	29	30	29	25	23	22	22	22	22	20	19	18	
Italy	27	25	26	25	25	25	26	25	26	25	25	25	26	25	26	27	27	27	27	
Japan	27	24	22	21	21	20	19	21	20	18	18	18	18	18	20	20	20	19	..	
Korea	17	17	18	17	16	19	16	15	14	13	13	14	14	15	17	15	14	14	15	
Luxembourg	21	21	22	22	21	19	19	18	18	16	17	18	19	21	21	22	21	21	22	
Netherlands	26	21	19	18	16	15	15	15	16	18	18	16	18	19	20	19	23	22	..	
New Zealand	45	46	45	45	44	43	43	43	44	43	42	41	41	41	42	41	41	38	37	
Norway	25	26	26	26	26	27	27	24	24	25	25	24	22	21	22	22	24	24	23	
Poland	22	23	23	21	21	22	14	13	14	13	13	12	12	14	15	16	15	14	..	
Portugal	20	19	18	19	18	17	17	18	18	17	17	17	17	17	17	17	19	18	..	
Slovak Republic	..	..	8	10	12	12	12	10	11	10	10	8	9	9	9	9	8	8	9	
Slovenia	..	..	15	16	16	15	15	15	15	15	15	15	14	15	15	16	16	15	15	
Spain	24	23	24	23	22	21	20	19	19	20	18	18	18	19	20	21	22	22	22	
Sweden	36	37	33	34	34	34	35	33	32	31	32	32	32	32	31	30	29	28	28	
Switzerland	36	35	34	34	34	31	32	30	31	32	33	33	33	32	32	31	32	32	32	
Turkey	27	24	22	20	22	27	24	22	22	18	16	15	15	16	17	18	16	14	15	
United Kingdom	29	29	29	27	26	28	29	29	30	30	29	29	29	29	30	30	30	29	29	
United States	35	35	36	37	39	40	40	42	42	38	35	34	35	36	38	38	34	33	37	
OECD Total	27	27	26	26	26	26	26	25	26	25	25	24	24	24	25	25	25	24	..	

Zdroj: Statistics - Comparative tables. *OECD. StatExtracts* [online].

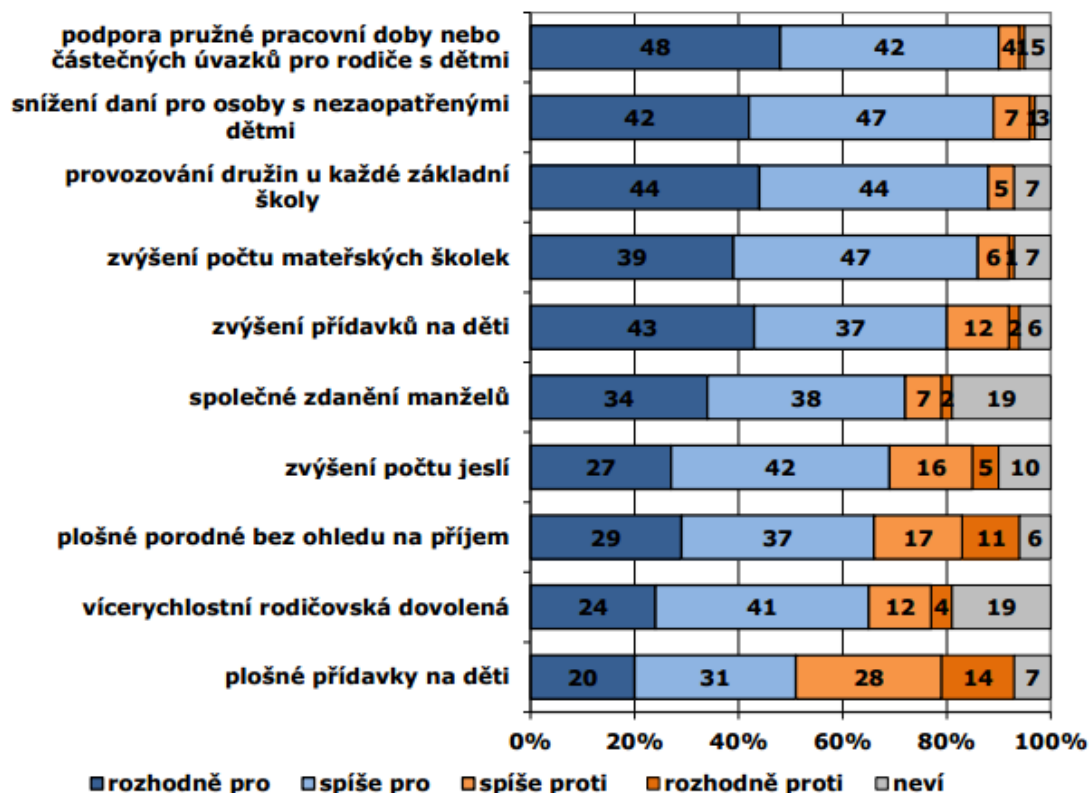
2012 [cit. 2012-12-01].

**Příloha č. 3: Statistika složení domácností a jejich příjmů za rok 2012 –
průměry na osobu v Kč za měsíc**

	Domácnosti celkem	Z toho domácnosti					
		zaměstnanců			sam. činn.	neza-městn.	důch.
		celkem	bez dětí	s dětmi			
Počet domácností - vážený	2816	1382	682	699	357	100	813
ve výběru	2816	1615	798	817	417	117	475
Průměrný počet na domácnost:							
Členů	2,26	2,56	1,63	3,47	2,80	2,45	1,50
Pracujících	1,01	1,52	1,44	1,59	1,59	0,40	0,00
nezaopatřených dětí	0,57	0,82	0,00	1,62	0,92	0,83	0,01
nepracujících důchodců	0,53	0,07	0,12	0,03	0,12	0,10	1,49
spotřebních jednotek (OECD)	1,81	2,00	1,44	2,54	2,15	1,93	1,35
spotřebních jednotek (OECD modif.)	1,56	1,68	1,32	2,04	1,79	1,64	1,25
HRUBÉ PEN. PŘÍJMY CELKEM	14 198	15 729	22 509	12 621	12 798	8 137	11 841
ČISTÉ PEN. PŘÍJMY CELKEM	12 681	13 363	18 586	10 968	12 171	7 639	11 806
z toho (%): ze závislé činnosti	54,3	80,0	79,9	80,1	24,8	37,9	1,7
z podnikání	9,0	1,3	1,3	1,3	52,7	4,8	0,3
sociální příjmy	28,4	10,1	12,2	8,5	13,0	40,5	93,0

Zdroj: Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-04-19].

Příloha č. 4: Graf názorů na uplatňování či zavádění konkrétních opatření státu v rodinné politice v listopadu 2012 (v %, 1053 dotazovaných občanů ČR)

Zdroj: Názory občanů na vybraná opatření v rodinné politice – listopad 2012.
Sociologický ústav AV ČR - Centrum pro výzkum veřejného mínění [online].
 2012 [cit. 2013-01-18].